

Prosto z Młynar

Gminny Biuletyn Informacyjny

Numer 17/2025 | Nakład 1000 egz. | ISSN 2719-7387

Wigilia Gminna w Młynarach

RANKING GMIN

Gmina Młynary zajęła III miejsce wśród gmin miejsko-wiejskich w województwie warmińsko - mazurskim.
str. 5

FUNDUSZ SOŁECKI

we wrześniu odbywają się zebrania sołeckie, dające możliwość decydowania, na jakie zadania zostaną przeznaczone środki z funduszu sołeckiego
str. 12

NOWA FRAKCJA TEKSTYLIA

Ubrania, buty, tekstylne elementy wyposażenia wnętrz. Nowe zasady segregacji odpadów.
str. 25

NA ZDJĘCIU RENATA WIOLETTA
BEDNARCZYK, BURMISTRZ
MIASTA I GMINY MŁYNARY

DRODZY MIESZKAŃCY!

Rozpoczynamy nowy rok. Z tej okazji życzę Państwu dobrego zdrowia, pomyślności i spełnienia marzeń – niech rok 2025 będzie czasem sukcesów i szczęścia! Niech upłynie w atmosferze nadziei i radości.

Z dumą dzielę się z Państwem wiadomością o sukcesie Gminy Młynary, jakim jest III miejsce w Rankingu Gmin Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W ubiegłym roku, było to II miejsce. To wyróżnienie jest owocem wspólnej pracy i wysiłku, jaki wkładamy w rozwój naszej Małej Ojczyzny. Osiągnięcie to potwierdza, że wspólnie potrafimy budować lepszą przyszłość dla naszej gminy.

W grudniu przeżyliśmy wyjątkowy czas - Wigilię Gminną, która wprowadziła nas w świąteczny nastrój. Było to niezapomniane wydarzenie pełne ciepła, a to za sprawą kołęd, składania sobie życzeń i dzielenia się opłatkiem. Przygotowane na ten dzień występy artystyczne, jak co roku, uświetniły spędzony razem czas, a ciepły poczęstunek rozgrzał w chłodny wieczór. Z tego miejsca pragnę podziękować wszystkim mieszkańcom, którzy wzięli w udział w Wigilii oraz organizatorom, którzy zadbali o każdy szczegół tego magicznego wieczoru.

Przed nami wiele nowych wyzwań i zadań, które będą wymagały determinacji oraz ciężkiej pracy: mojej, pracowników urzędu, Radnych i Sołtysów. Możecie być pewni, że nieustannie będziemy działać na rzecz

rozwoju naszej gminy i dobra Państwa, by nasza gmina była jeszcze bardziej przyjaznym i komfortowym miejscem do życia, byśmy czuli się bezpiecznie.

Serdecznie zapraszam do lektury niniejszego biuletynu, w którym znajdziecie Państwo więcej informacji o osiągnięciach naszych, dzieci i młodzieży, młodych sportowców, o wydarzeniach, które miały miejsce w ostatnim kwartale ubiegłego roku i planach na najbliższą przyszłość.

Życzę miłej lektury!
Z życzeniami pomyślności,

Burmistrz Miasta i Gminy Młynary

TWÓRZMY WSPÓLNIE NASZE CZASOPISMO

Zachęcamy Państwa do współredagowania niniejszego czasopisma.

Jeśli mają Państwo pomysł na ciekawy artykuł związany z naszą gminą, jej historią, walorami przyrodniczymi lub kulturowymi, poparty faktami bądź ciekawymi zdjęciami, zachęcamy do przesłania

i podzielenia się tymi informacjami z mieszkańcami naszej gminy.

Materiały dotyczące czasopisma prosimy przysyłać na adres:
biuletyn@mlynary.pl

Zespół redakcyjny

Gminny biuletyn informacyjny | www.mlynary.pl

Wydawca: Urząd Miasta i Gminy w Młynarach, ul. Dworcowa 29,
14-420 Młynary, tel. 55 248 60 82, 55 248 60 06, 55 248 60 19, 55 249 30 34
Redakcja: Dorota Jurkowska, **Skład:** Dariusz Wojciechowski
ISSN 2719-7387

Wigilia Gminna w Młynarach

20 grudnia w Amfiteatrze w Młynarach odbyła się Wigilia Gminna, która zgromadziła mieszkańców miasta i gminy, tworząc niezwykłą, świąteczną atmosferę. Wydarzenie zorganizowane zostało przez jednostki organizacyjne gminy: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Kultury, Zakład Wodociągów i Kanalizacji, Szkołę Podstawową oraz Przedszkole w Młynarach, pod honorowym patronatem Burmistrza Miasta i Gminy Młynary.

Podczas uroczystości Pani Burmistrz, w imieniu swoim oraz władz lokalnych, złożyła serdeczne życzenia mieszkańcom i tradycyjnie podzieliła się opłatkiem.

Jednym z ważnych momentów wieczoru było wręczenie nagród uczestnikom konkursu na ekologiczną ozdobę choinkową, które ufundowała Pani Burmistrz. Po wręczeniu nagród, ekoozdoby zostały zawieszane na miejskiej choince, będącej obok szopki Bożonarodzeniowej, głównym symbolem Wigilii Gminnej.

Na scenie amfiteatru zaprezentowały się lokalne talenty – dzieci i młodzież Gminy Młynary, zespół Skala oraz członkowie Koła Gospodyń Wiejskich w Młynarach, którzy przygotowali występy, wprowadzające w świąteczny nastrój i dostarczające wielu wzruszeń i radości. Kulminacyjnym punktem programu był spektakl „Opowieść Wigilijna” w wykonaniu zespołu teatralnego Drabina ze Szkoły Podstawowej w Młynarach. Przejmująca interpretacja klasycznej opowieści Charlesa Dickensa wywarła ogromne wrażenie na widzach, przypominając o duchu Bożego Narodzenia i znaczeniu niesienia pomocy innym. To było niezapomniane przeżycie. GRATULUJEMY pełnego profesjonalizmu.

Dodatkową atrakcją wydarzenia była możliwość nabycia pięknych dekoracji świątecznych wykonanych przez mieszkańców gminy. Własnoręcznie przygotowane ozdoby, pełne kreatywności i świątecznego ducha, cieszyły się dużym zainteresowaniem i stały się nie tylko piękną pamiątką, ale także formą wsparcia lokalnych inicjatyw.

Nie zabrakło tradycyjnych przysmaków świątecznej kuchni: pierogów, bigosu postnego, krokietów z kapustą i grzybami oraz czerwonego barszczu, a także wyśmienitych wypieków przygotowanych przez Koła Gospodyń Wiejskich z Młynar i Nowego Monasterzyska, Klubu Seniora, Przedszkola w Młynarach oraz mieszkańców sołectwa Płonno, przede wszystkim Panią Grażynę Kalinowską. Aromatyczne dania wprowadziły ciepły, rodzinny nastrój i podkreśliły wagę wspólnego świętowania przy stole.

Wigilia Gminna w Młynarach była nie tylko okazją do wspólnego świętowania, lecz także do integracji społeczności lokalnej. To magiczne wydarzenie na długo pozostanie w pamięci uczestników, podkreślając siłę wspólnoty i piękno tradycji świątecznych.

Dziękujemy wszystkim: organizatorom i uczestnikom za stworzenie niezapomnianego wieczoru, pełnego radości, wzruszeń i świątecznej magii.

MGOPS i UMig Młynary

Dziękujemy wszystkim sponsorom, bez których ta Wigilia nie mogłaby się odbyć:

- „Zakład produkcji tektury i opakowań” - Arkadiusz Cebula
- PKS Władysław Brachun
- Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Młynarach
- „Lewiatan” Firma „Dakar” - Dawid Prajwowski
- Restauracja „Deja Vu” - Ewa i Grzegorz Smolarek
- „CAR WASH” - Krzysztof Książek
- Stacja benzynowa - Marian Jakubowski
- „Mani z charakterem” - Katarzyna Cała

- Pan Henryk Pawłowski
- „Kuznia Mody u Ewy” - Ewa Szablińska
- „Butik MDT” - Maria Tuszyńska
- Centrum Ubezpieczeń „Spektrum” - Sylwia Lipnicka-Gajownik
- KOMA Olsztyn Sp. z o.o. - Marcel Prokopów
- „ROMA” Serwis Ogumienia - Robert Rusiecki, Mariusz Rusiecki
- Państwo Agnieszka i Ireneusz Brewczak
- Państwo Irena i Antoni Rusieccy
- „DELAVAL” - Mariusz Mackiewicz
- Gabinet Weterynaryjny -

- Anna Bieńkewicz
- Państwo Jadwiga i Piotr Piekarscy
- „Butik u Wioli” - Wioletta Smolska
- Mechanika Pojazdów - Radosław i Zbigniew Lisowscy
- Ośrodek Zdrowia „MEDYK” - Elżbieta Kardasz - Kopytko i Wspólnicy
- Apteka „AZALIA” - Alicja Zienkiewicz
- Kopalnia Piasku Robity - Jarosław Grzanka
- Firma Ubezpieczenia, Finanse „Profit” - Roman Demczak
- Kwiaciarnia „Kornelia” Teresa Ryś
- Sklep Wielobranżowo-Monopolowy -

- Dorota i Andrzej Nurek
- Spółdzielca Mleczarnia „Spomlek” Młynary
- Ubezpieczenia „PERFEKT” - Stanisław Jasina
- Gabinet Fizjoterapii - Piotr Walczak
- Zakład Usług Komunalnych - Marek Bednarczyk
- Tartak „Drewmet” - Jarosław Garbaczewski
- Kwiaciarnia „NATALIA” - Justyna Korwel
- Usługi Ogólnobudowlane „Marecki” - Marek Bednarczyk
- Usługi Ogólnobudowlane - Piotr Faryniarz
- Piekarnia Warmińska sklep firmowy Młynary
- KREX Młynary

Podziękowania dla wykonujących potrawy wigilijne:

- Koło Gospodyń Wiejskich Nowe Monasterzysko
- Koło Gospodyń w Młynarach
- Grażyna Kalinowska
- Klub Senior +

Galeria

Paczka dla seniora - 2024

*„Bogatom nie jest ten, kto posiada, lecz ten, kto daje”
- św. Jan Paweł II.*

Święta Bożego Narodzenia oraz wigilia to magiczna chwila. W okresie od 16 do 20 grudnia 2024 roku, pracownicy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Młynarach, wyposażeni w identyfikatory wraz z uczniami Szkoły Podstawowej w Młynarach (Szkolny Klub

Wolontariatu), rozwozili paczki dla Seniorów z terenu Miasta i Gminy Młynary. Podczas wizyt drobnym gestem mogliśmy sprawić, że w sercach naszych seniorów, zagościła radość oraz poczucie, że ktoś o nich pamięta.

Podczas wizyt złożono życzenia seniorom oraz przekazano kartki świąteczne. Seniorzy nie kryli łez oraz wzruszenia, a przede wszystkim zaskoczenia.

Celem wizyt było uświadomienie, że są dla nas ważni. Spotkanie przepełniło ich serca radością i poczuciem bliskości z uwagi na fakt, że czasem w tym zabiegającym świecie, czują się samotni.

Naszym ofiarodawcom i sponsorom, którzy swoim sercem oraz środkami finansowymi i różnymi artykułami spożywczymi, słodyczami, chemią, wsparli nas i przyczynili się do przygotowania paczek, serdecznie dziękujemy.

Jesteśmy pewni, że naszą akcją z paczkami dla seniorów powtórzymy za rok.

**Kierownik M-GOPS w Młynarach
mgr Katarzyna Żukowska**

aktualności MGOPS:

Ranking Gmin

Podsumowanie rankingu odbyło się **4 grudnia 2024 r.** Podczas uroczystości Burmistrz Miasta i Gminy Młynary Renata Wioletta Bednarczyk odebrała dyplom.

Dorota Jurkowska

Gmina Młynary na III miejscu w Rankingu Gmin Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Gmina Młynary zajęła III miejsce (obok takich gmin jak Mikołajki i Olecko) w Rankingu Gmin Województwa Warmińsko-Mazurskiego w kategorii Gminy Miejsko-Wiejskie. To drugi rok z rzędu, gdy nasza gmina znajduje się na podium (w ubiegłym roku było to II miejsce), co świadczy o systematycz-

nym rozwoju i skutecznych działaniach na rzecz mieszkańców.

Oceny dokonała niezależna komisja na podstawie danych i analiz z GUS-u, według ściśle określonych kryteriów. W rankingu oceniano m.in.: poziom inwestycji, jakość infrastruktury, rozwój edukacji, działania proekologiczne oraz zaangażowanie w poprawę jakości życia mieszkańców. Wysoka lokata jest efektem współpracy i zaangażowania władz samorządowych, organizacji lokalnych oraz mieszkańców.

Harmonogram wypłat na rok 2025 świadczeń wypłacanych przez MGOPS w Młynarach

HARMONOGRAM WYPŁAT ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ

1. zasiłki stałe, celowe, okresowe, zasiłki na zakup żywności.

Styczeń : 27 styczeń 2025
Luty: 27 luty 2025
Marzec: 27 marzec 2025
Kwiecień: 25 kwiecień 2025
Maj: 27 maj 2025
Czerwiec: 27 czerwiec 2025
Lipiec: 25 lipiec 2025

Sierpień: 27 sierpień 2025
Wrzesień: 26 wrzesień 2025
Październik: 27 październik 2025
Listopad: 27 Listopad 2025
Grudzień: 22 Grudzień 2025

2. świadczenia rodzinne, zasiłki pielęgnacyjne oraz św. pielęgnacyjne.

Styczeń : 24 styczeń 2025
Luty: 26 luty 2025
Marzec: 26 marzec 2025
Kwiecień: 25 kwiecień 2025
Maj: 26 maj 2025
Czerwiec: 26 czerwiec 2025
Lipiec: 25 lipiec 2025
Sierpień: 26 sierpień 2025

Wrzesień: 26 wrzesień 2025
Październik: 24 październik 2025
Listopad: 26 Listopad 2025
Grudzień: 19 Grudzień 2025

DODATEK MIESZKANIOWY DO DNIA 10 KAŻDEGO MIESIĄCA, ORAZ FUNDUSZ ALIMENTACYJNY DO 30 DNIA KAŻDEGO MIESIĄCA

Inwestycje

podsumowanie roku 2024 i plany na 2025

Za nami kolejny rok, który mimo różnych trudności, w Gminie Młynary minął pod znakiem wielu inwestycji.

W 2024 roku zakończyliśmy realizację trzech dużych inwestycji, finansowanych z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

W ramach zadania pn. *Przebudowa drogi gminnej nr 107006N w m. Karszewo oraz przebudowa drogi gminnej nr 107003N w m. Błudowo wraz z przebudową dróg wewnętrznych w m. Błudowo i Włóczyska* w 2022 roku wykonano program funkcjonalno-użytkowy, który stanowił podstawę do wszczęcia procedury przetargowej. W 2023 roku wyłoniono w drodze przetargu nieograniczonego Wykonawcę, który wykonał dokumentację techniczną, a następnie przebudowę drogi gminnej nr 107006N w m. Karszewo o długości 448,8 mb, przebudowę drogi gminnej nr 107003N w m. Błudowo oraz drogi wewnętrznej o długości 102,6 mb oraz przebudowę drogi wewnętrznej w m. Włóczyska o długości 263,2 mb. Równocześnie z robotami budowlanymi prowadzony był nadzór inwestorski. Dodatkowo zakupiono tablice informacyjne, które zostały umieszczone w miejscu realizacji inwestycji.

Koszt realizacji zadania wyniósł 2 110 639,99 zł, z czego kwota dofinansowania wyniosła 1 999 984,00 zł.

W ramach zadania pn. *Przebudowa budynków Ośrodka Kultury oraz obiektów Stadionu Miejskiego w Młynarach wraz z montażem instalacji fotowoltaicznej* w 2022 roku został wykonany program funkcjonalno-użytkowy, który stanowił podstawę do wszczęcia procedury przetargowej.

W 2023 roku ogłoszono postępowanie przetargowe na realizację zadania w formule „zaprojektuj i wybuduj”, w którym wyłoniono Wykonawcę, który wykonał dokumentację techniczną, a następnie roboty budowlane obejmujące przebudowę budynków Ośrodka Kultury w Młynarach, w tym Sali byłego kina oraz przebudowie obiektów Stadionu miejskiego w Młynarach w tym: termomodernizację pawilonu sportowego, budowę instalacji fotowoltaicznej, odwodnienie, nawodnienie

i modernizację płyty boiska do gry w piłkę nożną. Równocześnie z robotami budowlanymi prowadzony był nadzór inwestorski.

Koszt realizacji zadania wyniósł 6 631 149,86 zł, z czego kwota dofinansowania wyniosła 6 000 000,00 zł.

W ramach zadania pn. *Przebudowa i modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Młynarach* w 2021 roku wykonano dokumentację projektową dotyczącą przebudowy i modernizacji Stacji Uzdatniania Wody w Młynarach. Zadanie było dofinansowane w kwocie 62 100,00 zł z Programu Polska-Rosja 2014-2020.

W latach 2022-2024 w ramach zadania wykonano przebudowę i modernizację Stacji Uzdatniania Wody w Młynarach obejmującą:

- termomodernizację i estetyzację budynku,
- przebudowę pomieszczeń wraz z kompleksowymi robotami wykończeniowymi,
- budowę dwóch zbiorników wyrównawczych (V=200 m³ każdy) wody uzdatnianej wraz z fundamentowaniem,
- montaż i uruchomienie kompletu urządzeń technologicznych w hali filtrów, tj. zespołu filtrów, centralnego aeratora, pompowni II-ego stopnia, przewodów technologicznych z rur ze stali kwasoodpornej wraz z armaturą, sprzężarek oraz dmuchawy powietrza itd.
- dostawę i wbudowanie agregatu

Karszewo

Stacja Uzdatniania Wody

- prądotwórczego,
- wykonanie pełnej instalacji sterującej i elektrycznej wraz z rozdzielniami,
- przebudowę i rozbudowę ujęć wód głębinowych,
- sieci międzyobiektowe technologiczno-sanitarne,
- zagospodarowanie terenu, w tym układ drogowy i oświetlenie zewnętrzne, system CCTV.

Wraz z robotami budowlanymi pełniony był nadzór inwestorski nad realizacją inwestycji.

Koszt realizacji zadania wyniósł 5 354 358,20 zł, z czego kwota dofinansowania z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych wyniosła 4 912 590,79 zł, natomiast z Programu Polska-Rosja 2014-2020 – 62 100,00 zł.

W ramach Funduszu Sołeckiego wykona-

no następujące zadania inwestycyjne:

- *Wykonanie nawierzchni utwardzonej na odcinku drogi gminnej nr 107003N w m. Nowe Monasterzysko* – koszt: 46 271,37 zł, z czego 20 000,00 zł stanowiło dofinansowanie ze środków pochodzących z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z tytułu wyłączenia z produkcji gruntów rolnych,
- *Utwardzenie terenu przy świetlicy wiejskiej w m. Błudowo* – koszt: 16 999,99 zł,
- *Zielone sołectwo – lampy solarne i nasadzenia roślin w m. Młynarska Wola, gm. Młynary* – koszt: 12 536,00 zł, z czego 6 268,00 zł stanowiło dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach konkursu „Niebiesko-zielone granty dla Warmii i Mazur” w 2024 r.
- *Modernizacja świetlicy wiejskiej w m. Pionne wraz z kotłownią* – koszt: 23 951,74 zł,
- *Przebudowa i modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w m. Sępy* – koszt: 23 455,00 zł,
- *Modernizacja oświetlenia na stadionie miejskim w Młynarach* – koszt: 17 483,22 zł.

Ponadto w 2024 roku kontynuowano *Modernizację cmentarza komunalnego w Młynarach*, w ramach której za kwotę **190 805,39 zł**, wykonano zgodnie z dokumentacją projektową 2 ciągi pieszojezdne.

Zrealizowano również zadanie pn. *Modernizacja kotłowni olejowej w Szkole Podstawowej w Młynarach*, w ramach którego, za kwotę 198 675,00 zł, zdemontowano piec olejowy, znajdujący się w kotłowni olejowej w Szkole Podstawowej w Młynarach oraz dostarczono i zamontowano 2 nowe piece olejowe Viessman Vitorondens 200-T J2RA63/80/100 kW.

W 2025 roku czeka nas kontynuacja zapoczątkowanych już inwestycji oraz szereg nowych.

Płyta boiska stadionu miejskiego

W I kwartale przystąpimy do realizacji kolejnych zadań dofinansowanych z Rządowego Funduszu – Polski Ład, które znacznie poprawią infrastrukturę parkingowo-drogową na terenie Miasta i Gminy Młynary.

W ramach zadania pn. *Przebudowa dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Młynary*, realizowanego w formule „zaprojektuj i wybuduj”, Wykonawca wykona dokumentację techniczną, a następnie dokona przebudowy 3 odcinków dróg na terenie Gminy Młynary w tym: przebudowę drogi gminnej nr 107008N w miejscowościach Podgórze i Zaścianki, przebudowę odcinka drogi gminnej nr 107004N w m. Zastawno oraz przebudowę drogi wewnętrznej w m. Zastawno. Przebudowa dróg polegała będzie na wykonaniu nakładek asfaltowych na odcinkach dróg o nawierzchni gruntowej oraz odtworzeniu nawierzchni z płyt betonowych wraz z przebudową zjazdów i przepustów oraz wykonaniem oznakowania drogowego, a także profilowaniem przydrożnych rowów i poboczy. Jednocześnie z robotami drogowymi prowadzony będzie nadzór inwestorski, którego koszt wyniesie 23 985,00 zł.

Wykonawcą robót budowlanych jest Kwidzińskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowo Budowlanych „STRZELBUD” Sp. z o.o. ul. Lotnicza 3, 82-500 Kwidzyn. Wynagrodzenie Wykonawcy wyniesie 2 286 251,04 zł brutto, z czego **2 000 000,00 zł stanowi dofinansowanie z Rządowego Funduszu POLSKI ŁAD: Program Inwestycji Strategicznych.**

Natomiast w ramach zadania pn. *Modernizacja infrastruktury parkingo-*

wo-drogowej na terenie Gminy Młynary zostanie wykonany parking przy Stadionie Miejskim w Młynarach oraz parking przy kompleksie edukacyjnym w Młynarach wraz z drogami dojazdowymi do Przedszkola. Jednocześnie z robotami drogowymi prowadzony będzie nadzór inwestorski, którego koszt wyniesie 23 985,00 zł.

Wykonawcą robót budowlanych jest firma Usługi Brukarskie S.C. Mariusz Stankiewicz, Katarzyna Stankiewicz ul. Łomżyńska 26, 82-300 Elbląg.

Wynagrodzenie Wykonawcy wyniesie 2 100 644,38 zł brutto, z czego **1 995 612,16 zł stanowi dofinansowanie z Rządowego Funduszu POLSKI ŁAD: Program Inwestycji Strategicznych.**

W 2025 roku kontynuowane będą również prace dotyczące zadania pn. *Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Młynary i Zaścianki oraz budowa sieci wodociągowej w miejscowości Błudowo*, w ramach którego w 2024 roku Wykonawca robót - Przedsiębiorstwo Transportowo-Sprzętowe Budownictwa „PYZAK” Anna Pyzak ul. Dąbrowskiego 11, 11-100 Lidzbark Warmiński, wykonał dokumentację projektową oraz wybudował sieć wodociągową wraz z przyłączem w m. Błudowo.

W bieżącym roku zostanie wykonana sieć kanalizacyjna w m. Młynary oraz Zaścianki wraz z 17 przyłączami oraz 2 przepompowniami ścieków.

Wraz z robotami budowlanymi prowadzony jest nadzór inwestorski.

Wynagrodzenie Wykonawcy wyniesie 2 039 464,94 zł.

Zadanie jest dofinansowane w kwocie 1 624 921,00 zł z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”.

Choć kolejny rok za nami, możemy Państwa zapewnić, że nie zwalniamy tempa i wraz z nowym rokiem i nową energią przystępujemy do realizacji kolejnych zadań inwestycyjnych. Niezmiennie podejmujemy kolejne starania o dofinansowania, które pozwolą nam realizować te małe i duże potrzeby naszej lokalnej społeczności.

Ewelina Cyrankiewicz

Sala Kina

Eko projekty

Echa natury

Szkoła w Harmonii z Naturą - Realizacja Projektu „Echa Natury - doposażenie szkolnego lapidarium geologicznego”

Szkoła Podstawowa w Młynarach z radością informuje o realizacji projektu „Echa Natury – doposażenie szkolnego lapidarium geologicznego” dofinansowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach konkursu „Kształtowanie świadomości proekologicznej i ochrona przyrody – Edukacja ekologiczna”. Projekt ten jest doskonałą okazją do rozwijania wiedzy ekologicznej wśród uczniów i aktywnego działania na rzecz środowiska naturalnego.

Jednym z kluczowych elementów projektu jest budowa altany ogrodowej w szkolnym lapidarium. To nowe miejsce będzie pełniło funkcję edukacyjną i rekreacyjną, umożliwiając uczniom prowadzenie zajęć terenowych oraz organizację różnorodnych warsztatów przyrodniczych na świeżym powietrzu. Altana stanie się przestrzenią sprzyjającą integracji, nauce i odpoczynkowi w bliskim kontakcie z przyrodą.

W ramach projektu zostaną zorganizowane warsztaty przyrodnicze prowadzone przez specjalistów z zakresu ochrony środowiska. Tematyka zajęć będzie obejmowała zagadnienia niezwykle ważne dla przyszłości naszej planety, takie jak:

- zrównoważony rozwój,
- recykling i ponowne wykorzystanie materiałów,
- ochrona przyrody i bioróżnorodności,
- praktyczne sposoby dbania o środowisko naturalne.

Warsztaty te pozwolą uczniom zdobyć nową wiedzę, zrozumieć, jak codzienne decyzje wpływają na środowisko, oraz zainspirują ich do podejmowania działań proekologicznych.

Kolejnym etapem realizacji projektu będą laboratoria przyrodnicze, prowadzone przez nauczycieli nauk przyrodniczych. Podczas zajęć uczniowie będą mogli eksperymentować, badać i zgłębiać tajemnice natury. Praktyczne działania, obserwacje oraz proste eksperymenty pomogą rozwijać umiejętności badawcze, krytyczne myślenie i odpowiedzialność za otaczające środowisko.

Serdecznie dziękujemy Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za wsparcie naszego

projektu. Wierzymy, że wspólne działania pozwolą nam kształtować świadome, odpowiedzialne i zaangażowane w ochronę przyrody społeczeństwo.

Zapraszamy do śledzenia postępów realizacji projektu oraz do aktywnego udziału w wydarzeniach organizowanych w ramach edukacji ekologicznej!

UMiG Młynary

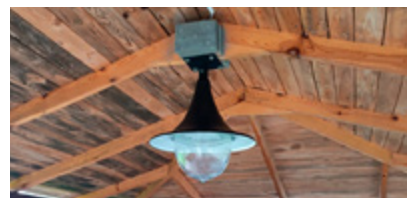
Lampy solarne Młynarska Wola

Gmina Młynary w 2024 r. zrealizowała zadanie pn. Zielone sołectwo – lampy solarne i nasadzenia roślin w m. Młynarska Wola, gmina Młynary.

Gmina Młynary zakończyła realizację projektu pn. Zielone sołectwo – lampy solarne i nasadzenia roślin w m. Młynarska Wola, gmina Młynary. Zadanie otrzymało dofinansowanie w ramach konkursu „Niebiesko-Zielone Granty dla Warmii i Mazur” w 2024 r., którego organizatorem jest Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Zadanie realizowano w sołectwie Młynarska Wola przy aktywnym udziale

mieszkańców. Przedsięwzięcie polegało na montażu dwóch lamp solarnych stojących oraz lampy wewnątrz wiaty rekreacyjnej z panelem solarnym umieszczonym na zewnątrz. W ramach zadania zakupiono i posadzono przy udziale mieszkańców drzewa i krzewy w ilości 50 szt. Ustawione zostały także dwa domki dla owadów.

Całkowity koszt zadania wyniósł 12536,00 zł w tym dofinansowanie ze środków Samorządu Warmińsko - Mazurskiego w wysokości 6 268,00 zł. Pozostała kwota stanowiła wkład własny Gminy Młynary.

Rośliny miododajne

„W trosce o owady zapylające”

W listopadzie 2024 roku Gmina Młynary zakończyła realizację projektu pod nazwą: „Sadzenie drzew i krzewów miododajnych, jako sposób na ochronę bioróżnorodności w województwie warmińsko-mazurskim – w trosce o owady zapylające”. Działanie to zostało zrealizowane przy wsparciu finansowym w wysokości 5 000 zł z budżetu Województwa warmińsko-mazurskiego oraz 620 zł ze środków budżetu Gminy Młynary.

CO UDAŁO SIĘ ZREALIZOWAĆ?

W ramach tego projektu zakupiono i posadzono łącznie 336 sztuk drzew i krzewów miododajnych. Na terenie gminy pojawiły się:

- **Pęcherznica kalinolistna żółtolistna** – 35 sztuk,
- **Pęcherznica kalinolistna czerwonolistna** – 35 sztuk,
- **Tawuła japońska** – 45 sztuk,
- **Krzewuszka** – 35 sztuk,
- **Berberys** – 70 sztuk,
- **Żyłistek szorstki** – 35 sztuk,
- **Ognik szkarłatny** – 70 sztuk,
- **Lipy** – 2 sztuki,
- **Robinie akacjowe** – 9 sztuk.

Nasadzenia zostały przeprowadzone na terenach gminnych w Młynarach

oraz w sołectwach: Sąpy, Płonne, Nowe Monasterzysko, Kwietnik i Młynarska Wola.

DLACZEGO ROŚLINY MIODODAJNE SĄ TAK WAŻNE?

Rośliny miododajne, takie jak te posadzone w ramach projektu, odgrywają kluczową rolę w ochronie środowiska i wspieraniu bioróżnorodności. Są one źródłem pokarmu dla owadów zapylających, takich jak pszczoły, trzmiele, motyle czy inne gatunki za-

pylaczy, które odgrywają fundamentalną rolę w procesie zapylania roślin. Dzięki nim możliwe jest m.in. utrzymanie zdrowego ekosystemu, zapewnienie stabilności produkcji rolniczej i ochrona dzikiej przyrody.

Zapylacze są jednak narażone na wiele zagrożeń, takich jak zmniejszająca się powierzchnia siedlisk, zanieczyszczenie środowiska czy zmiany klimatyczne. Sadzenie roślin miododajnych to ważny krok w kierunku poprawy ich warunków bytowych i zwiększenia różnorodności biologicznej w naszym otoczeniu.

WSPÓLNY SUKCES

Realizacja projektu w Gminie Młynary pokazuje, jak istotne jest podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska na szczeblu lokalnym. Dzięki współpracy gminy, województwa i mieszkańców udało się wprowadzić do krajobrazu wiele gatunków roślin, które będą służyć zarówno owadom zapylającym, jak i mieszkańcom, tworząc estetyczne i przyjazne środowisko.

UMiG Młynary

Więcej informacji:

Kilka słów od Radnych Rady Miejskiej w Młynarach

Podczas VIII sesji RM w Młynarach, która odbyła się 18 grudnia 2024 roku Radni Rady Miejskiej w Młynarach jednogłośnie uchwalili budżet gminy na 2025 rok. Uchwalony budżet zakłada dochody o łącznej kwocie 38 495 481,97 zł oraz wydatki w wysokości 39 837 306,69 zł. Wydatki inwestycyjne na realizację zaplanowanych zadań opiewają na kwotę 8 178 611,82 zł.

Plan finansowy na 2025 rok zakłada deficyt na poziomie 1 341,824,72 zł. Deficyt zostanie pokryty m.in. przychodami pochodzącymi z kredytu w kwocie 1 200 000,00 zł. Prognozowane zadłużenie Gminy na koniec 2025 roku zmaleje do kwoty 12 283 500,00 zł.

Radni kolejny rok z rządu konsekwentnie postawili na rozwój Gminy Młynary, kontynuację realizacji rozpoczętych zadań inwestycyjnych i realizację nowych projektów zaproponowanych przez Panią Burmistrz, które za chwilę omówię.

Główne zadania inwestycyjne roczne i wieloletnie przewidziane do realizacji w 2025 roku.

GŁÓWNE ZADANIA INWESTYCYJNE ROCZNE I WIELOLETNIE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI W 2025 ROKU

Na poniższe zadania Gmina Młynary pozyskała dofinansowanie (środki z UE, Polaki Ład) na poziomie około 73% kosztów inwestycji. Wkład własny Gminy to 27%.

- „Modernizacja infrastruktury parkingowo-drogowej na terenie Gminy Młynary”. W ramach inwestycji m.in. zmodernizowany zostanie parking przy kompleksie edukacyjnym w Młynarach oraz budowa parkingu przy Stadionie Miejskim w Młynarach.

Całkowity koszt zadania planuje się w kwocie 2 137 604,66 zł, w tym dofinansowanie w kwocie 1 995 612,16 zł.

- „Przebudowa dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Młynary”. W ramach inwestycji zaplanowana jest przebudowa 3 odcinków dróg gminnych. Dwie drogi w miejscowości Zastawno oraz droga łącząca Podgórze z Zaściankami.

Całkowity koszt zadania planuje się w kwocie 2 335 286,04 zł, w tym dofinansowanie w kwocie 2 000 000,00 zł.

- „Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Młynary i Zaścianki oraz budowa sieci wodociągowej w miejscowości Błudowo”.

Całkowity koszt zadania planuje się w kwocie 2 080 404,94 zł, w tym dofinansowanie w kwocie 1 624 921,00,00 zł.

- „Podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa Urzędu Miasta i Gminy Młynary”.

Całkowity koszt zadania planuje się w kwocie 345 016,00 zł, w tym dofinansowanie w kwocie 345 016,00 zł.

- „Termomodernizacja budynku Ośrodka Kultury w Młynarach”. Zadanie obejmuje m.in. docieplenie budynku, stropów, przegród budowlanych, modernizację instalacji c.o., wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację oświetlenia i instalację instalacji fotowoltaicznej. Pozyskane dofinansowanie z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności w kwocie 1 281 562,89 zł.

Planowane koszty to 100 000,00 zł.

Dokumentacja będzie stanowiła wkład własny Gminy Młynary w inwestycję ZDW w Olsztynie.

- „Zakup kosiarki bijakowej do ciągnika”. Planowane koszty to 100 000,00 zł

W ramach zadania zostanie zakupiona kosiarka bijakowa do cią-

gnika, który posiada ZWiK w Młynarach. Posłuży ona do bieżącego utrzymania poboczy dróg gminnych.

- „Modernizacja kotłowni w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach”.

Planowane koszty to 65 000,00 zł

W ramach zadania zostanie wymieniony kocioł i instalacja C.O. w pomieszczeniu kotłowni.

Kolejny rok z rządu z budżetu Gminy Młynary wyodrębniono Fundusz Sołecki w ramach, którego do 19 sołectw Gminy Młynary w 2025 roku trafi 473 605,41 zł. Zadania realizowane w ramach funduszu sołeckiego zostaną opisane w kolejnym artykule.

W Budżecie Gminy Młynary na 2025 rok zabezpieczono także środki na dotacje dla organizacji pozarządowych działających na terenie naszej Gminy. Do klubów sportowych, stowarzyszeń i fundacji trafi 78 000,00 zł.

Gmina Młynary przekaże także dotację – 1 148 000,00 zł na „Renowację kościoła pw. Św. Piotra Apostoła w Młynarach”, którą pozyskała z budżetu państwa.

Kontynuowany jest również program dotacji do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Na ten cel zabezpieczono 51 000,00 zł.

Ośrodek Kultury w Młynarach otrzyma w tym roku dotację na poziomie 897 400,00zł, związane jest to z zakończeniem modernizacji Sali widowiskowo – kinowej i planowanym znaczącym zwiększeniu oferty kulturalno-filmowej dla mieszkańców naszej Gminy.

PLAN PRACY RADY MIEJSKIEJ W MŁYNARACH NA 2025 ROK

Rokrocznie przed Radnymi Rady Miejskiej w Młynarach stają nowe wyzwania oraz decyzje, które muszą podejmować. Wraz z nadejściem nowego roku kadencji radnych opracowano plan pracy, który

będzie realizowany w 2025 roku. W ramach swojej pracy radni oprócz bieżących uchwał rozpatrzą następujące sprawozdania i dokonają analiz wymienionych poniżej zagadnień:

- Rozpatrzenie sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń w roku 2024 nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Młynary.
- Rozpatrzenie sprawozdania Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Młynarach z wykonania rocznego planu pracy i kontroli za 2024 rok.
- Rozpatrzenie sprawozdania z działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Młynarach za 2024 rok.
- Rozpatrzenie sprawozdania za działal-

ności Ośrodka Kultury w Młynarach za 2024 rok.

- Rozpatrzenie sprawozdania z działalności Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Młynarach za 2024 rok.
- Ocena stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Miasta i Gminy Młynary.
- Rozpatrzenie sprawozdania z realizacji „Programu współpracy na 2024 rok z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, działającymi na terenie gminy Młynary.
- Analiza działalności organizacji pozarządowych działających na Terenie Miasta i Gminy Młynary oraz ich współpraca z administracją Gminy Młynary.

- Debata na temat stanu dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych na terenie Miasta i Gminy Młynary.

Zachęcam mieszkańców gminy Młynary do oglądania transmisji obrad RM w Młynarach w Internecie (serwis www.youtube.com konto Gmina Młynary) oraz z zapoznawania się z materiałami dotyczącymi RM zamieszczonymi na stronach internetowych Gminy Młynary www.mlynary.pl, <http://bip.mlynary.pl>, www.facebook.com/GminaMlynary.

**Przewodniczący Rady Miejskiej
w Młynarach
Karol Józwiak**

BIP/Gmina
Młynary

Gmina Młynary

Twórcza Jesień w Ośrodku Kultury

STREFA RELAKSU DLA RODZICÓW

Podczas gdy najmłodszy oddawali się pasjom tanecznym, wokalnemu czy plastycznemu, rodzice mogli skorzystać z przygotowanej dla nich strefy relaksu. Przy filiżance herbaty, z dobrą książką w rękę, mieli możliwość chwilowego wytchnienia. Była to także przestrzeń do rozmów, wymiany doświadczeń oraz twórczego spędzania czasu w gronie dorosłych.

MIKOŁAJKI PEŁNE RADOŚCI

Kolejnym wielkim wydarzeniem były grudniowe animacje mikołajkowe zorganizowane we współpracy z sołectwami: Zaścianki, Błudowo, Młynarska Wola, Sąpy, Warszewo, Zastawno, Nowe Monasterzysko i Młynary. Dzieci mogły cieszyć się wyjątkowymi atrakcjami, spotkać Świętego Mikołaja i otrzymać prezenty. Radość w oczach najmłodszych była najlepszym dowodem na to, że wydarzenie było ogromnym sukcesem.

Pracownia rękodzielnicza stała się miejscem, które nie tylko rozwija umiejętności, ale także integruje społeczność lokalną. Z niecierpliwością czekamy na kolejne spotkania pełne twórczej energii!

Ośrodek Kultury

Jesień to czas, kiedy dzień staje się coraz krótszy, a chłodne powietrze skutecznie zniechęca do aktywności na świeżym powietrzu. Aby zadbać o rozwój kreatywności i zdrowia mieszkańców naszej gminy, w bibliotece miejskiej w Młynarach otwarta została pracownia rękodzielnicza. To miejsce, gdzie każdy może rozwinąć swoje twórcze skrzydła, poznać nowe techniki rękodzieła i odkryć swoje artystyczne zdolności.

WARSZTATY JESIENNE - TWÓRCZOŚĆ W RYTMIE NATURY

Jesienne miesiące w pracowni upłynęły pod znakiem warsztatów związanych z darami natury i zbliżającymi się świętami. Uczestnicy zajęć mieli okazję uczest-

niczyć w zajęciach dekorowania dyni, pleceni kompozycji z kolorowych sznurków oraz tworzenia unikalnych ozdób jesiennych. Każde spotkanie było nie tylko świetną zabawą, ale także okazją do nauki cierpliwości, precyzji i rozwijania wyobraźni.

W OCZEKIWANIU NA ŚWIĘTA

Grudzień przyniósł wyjątkowo świąteczny nastrój do pracowni rękodzielniczej. Uczestnicy warsztatów mieli możliwość własnoręcznego tworzenia świątecznych bombek, aniołków wyplatanych ze sznurka, skrzatów z materiału oraz kartek świątecznych. Efekty ich pracy zachwycały – każda ozdoba była niepowtarzalna i pełna magii, wnosząc do domów uczestników radość oraz świąteczny klimat.

Fundusz sołecki 2024 - 2025

Wsparcie Lokalnej Społeczności

Świetlica wejska Sąpy

Utwardzenie terenu przy świetlicy wiejskiej w Błudowie

Fundusz sołecki to część budżetu gminy, która jest przeznaczona na realizację potrzeb mieszkańców sołectw. Środki te są wydzielane z budżetu gminy w celu wspierania działań zgodnych z zadaniami własnymi gminy, które mają na celu poprawę jakości życia lokalnej społeczności. To narzędzie pozwala mieszkańcom sołectw aktywnie uczestniczyć w decydowaniu o inwestycjach i projektach realizowanych na ich terenie.

CO MOŻE BYĆ FINANSOWANE Z FUNDUSZU SOŁECKIEGO?

Środki funduszu sołeckiego mogą być przeznaczone na realizację różnorodnych przedsięwzięć, które mieszczą się w zakresie **zadań własnych gminy i służą poprawie jakości życia wszystkich mieszkańców, takich jak:**

- **modernizacja infrastruktury lokalnej** – np. remonty dróg, chodników, oświetlenia.
- **rozwój obiektów rekreacyjnych i kulturalnych** – budowa placów zabaw, siłowni plenerowych, świetlic wiejskich.
- **organizacja wydarzeń kulturalnych i społecznych** – festyny, warsztaty, wydarzenia integracyjne dla mieszkańców.
- **zadania z zakresu ochrony środowiska** – np. nasadzenia zieleni,

zagospodarowanie terenów rekreacyjnych.

- **wsparcie lokalnych inicjatyw mieszkańców** – m.in. projekty edukacyjne, sportowe czy ekologiczne.

Dzięki temu funduszowi społeczność ma wpływ na rozwój swojej miejscowości, a decyzje o przeznaczeniu środków są podejmowane podczas zebrań sołeckich, co sprzyja integracji i wspólnemu planowaniu. Fundusz sołecki to możliwość angażowania mieszkańców w zarządzanie lokalnymi środkami i rozwiązywanie najważniejszych problemów sołectwa. Dzięki niemu powstają inicjatywy, które odpowiadają na rzeczywiste potrzeby mieszkańców i budują poczucie wspólnoty.

W 2024 nastąpiła zmiana regulaminu Funduszu Sołeckiego, która wprowadziła zapis, że do 30 czerwca danego roku mieszkańcy zobligowani są do zgłoszenia zadań na kolejny rok. Jest to związane z koniecznością zweryfikowania możliwości wykonania danego zadania, zwłaszcza takiego, które wymaga wcześniejszych uzgodnień, uzyskania niezbędnych pozwoleń, oszacowania kosztów czy też zweryfikowania możliwości jego realizacji.

Co roku we wrześniu, po ustaleniu wysokości środków Funduszu Sołeckiego przypadających danemu sołectwu, odbywają się zebrania wiejskie, dające możliwość decydowania, na jakie zadania zostaną przeznaczone środki z funduszu sołeckiego. Zachęcamy do uczestnictwa w zebraniu.

FUNDUSZ SOŁECKI W 2024 ROKU

W 2024 fundusz sołecki w naszej gminie został wyliczony (na podstawie ilości mieszkańców danego sołectwa i dochodów gminy) na kwotę **521 231,75 zł** z tej puli wydatkowano **501 828,97 zł**, realizując projekty, które znacząco wpłynęły na poprawę jakości życia mieszkańców.

Do ważniejszych z nich należą:

- Utwardzenie terenu przy świetlicy wiejskiej w Błudowie – 16 999,99 zł.
- Zakup wiaty przystankowej w m. Gardyny-Leśniczówka – 7 790,82 zł.
- Remont dróg gminnych w sołectwach: Karszewo, Kraskowo, Kurowo Braniewskie, Kwietnik, Mikołajki, Ojcowa Wola, Rucianka, Sokolnik, Stare Monasterzysko, Warszewo, Włóczyńska oraz Zaścianki.
- Remont i utrzymanie dróg i kładek w Sołectwie Młynary – 14 661,52 zł.
- Wykonanie nawierzchni utwardzonej na odcinku drogi gminnej nr 107003N w m. Nowe Monasterzysko – 26 272,37 zł.
- Modernizacja oświetlenia na stadionie miejskim w Młynarach – 17 483,22 zł.
- Modernizacja świetlicy wiejskiej w m. Płonne wraz z kotłownią – 23 251,74 zł.
- Przebudowa i termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w m. Sąpy – 23 455,00 zł.

FUNDUSZ SOŁECKI NA 2025 ROK

W 2025 roku Fundusz Sołecki został wyliczony na kwotę 473 605,41 zł i choć dopiero styczeń, już przystąpiliśmy do jego realizacji.

Dorota Jurkowska

Inicjatywy Sołeckie

NOWE ŻYCIE KŁADKI NA RZECIE BAUDA W MŁYNARACH

W październiku zakończyła się wymiana poszycia kładki na rzece Bauda, znajdującej się za kościołem w Młynarach. Dotychczasowe drewniane deski były znacznie zniszczone i wymagały wymiany, aby zapewnić mieszkańcom komfortowe przejście przez rzekę.

Inicjatywa odnowienia kładki powstała podczas zebrania sołeckiego sołectwa Młynary. Wszyscy obecni na zebraniu zgodnie postanowili, aby zadanie to zrealizować w ramach funduszu sołeckiego. Kwota 14 661,52 zł, którą dysponowało sołectwo, wystarczyła jedynie na zakup drewna. Mieszkańcy obecni na zebraniu podjęli decyzję, aby wymianę poszycia kładki zrealizować w ramach czynu społecznego.

W realizacji tego zadania kluczową rolę odegrali strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej w Młynarach, którzy nieodpłatnie zaangażowali się w prace remontowe. Dzięki ich wsparciu udało się nie tylko wymienić poszycie kładki, ale również pomalować barierki mostu oraz wyciąć zakrzaczania wokół przeprawy, co poprawiło estetykę i bezpieczeństwo tego miejsca.

Zaangażowanie lokalnej społeczności, w tym sołtysa oraz strażaków z OSP Młynary, przyczyniło się do sprawnego i skutecznego przeprowadzenia remontu. Teraz mieszkańcy

Młynar mogą bezpiecznie korzystać z odnowionej kładki, która jest ważnym elementem codziennego życia miasta. Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji tego przedsięwzięcia.

REMONT KOTŁOWNI W ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W PŁONNIE

Dzięki środkom z Funduszu sołeckiego Sołectwa Płonne przeprowadzono kompleksowy remont kotłowni w świetlicy wiejskiej w miejscowości Płonne. Realizacja tego projektu stała się możliwa dzięki zaangażowaniu lokalnej społeczności oraz współpracy z wykonawcami.

W ramach prac wykonano przedmiar robót, zakupiono materiały budowlane, okno, drzwi techniczne oraz nowoczesny kocioł na ekogroszek – Defro Komfort Eko Mini 5 klasy o mocy 20 kW z podajnikiem. Montaż instalacji centralnego ogrzewania oraz kotła zrealizowała firma INS-ROD s.c. z Siedliska, natomiast roboty remontowe wykonali samodzielnie mieszkańcy sołectwa.

W ramach remontu kotłowni mieszkańcy wylali posadzkę, odmalowali kotłownię i wstawili drzwi. Na świetlicy mieszkańcy wstawili okna i drzwi w łazience, położyli nowe tynki i pomalowali ściany, w łazience i kuchni wylali posadzki i położyli kafelki. Kuchnia zyskała nowe, odmalowane ściany, podłogę i meble kuchenne, które nieodpłatnie pozyskał Sołtys Sołectwa Płonne. W kuchni i pod wiatą mieszkańcy wykonali nowe oświetlenie.

Dziękujemy wszystkim mieszkańcom za ich wkład w tę inwestycję. Płonne udowadnia, że dzięki zaangażowaniu i współpracy można zrealizować wiele potrzebnych projektów, które służą całej społeczności.

Inicjatywy takie pokazują, jak wielką wartość mają działania na rzecz lokalnej społeczności, gdzie mieszkańcy aktywnie angażują się w rozwój swojego otoczenia.

Dorota Jurkowska

Klub Senior+

Dzień Otwarty w Klubie Senior+ i Świąteczne Przygotowania

Z wizytą w Ziołowym Dzbanku

gotowywaliśmy pyszne ciasteczka, które później ze smakiem zjedliśmy.

Końcówka roku w Klubie Senior+ to czas intensywnych przygotowań do Wigilii Gminnej, która jest jednym z najważniejszych wydarzeń w naszej społeczności. W ramach przygotowań zajęliśmy się organizacją poczęstunku. Każda z osób zaangażowanych w przygotowania wniosła coś od siebie, by uczynić to wydarzenie wyjątkowym.

Dziękujemy wszystkim za wspólne chwile, pełne ciepła, zaangażowania i świątecznego ducha. Zachęcamy Seniorów i ich bliskich do odwiedzania naszego klubu i uczestniczenia w kolejnych inicjatywach!

KLUB Senior+

Fb klubu

18 października w Klubie Senior+ odbył się Dzień Otwarty, na który zaprosiliśmy wszystkich chętnych Seniorów do odwiedzenia naszego klubu. Była to doskonała okazja, aby zapoznać się z naszą działalnością i zobaczyć, co oferujemy.

Na gości czekał słodki poczęstunek, a także warsztaty rękodzielnicze, podczas których można było spróbować swoich sił w tworzeniu ozdób i dekoracji. Cieszymy się, że odwiedziło nas tak wiele osób.

W październiku zadbaliliśmy o otoczenie klubu. Wspólnie przeprowadziliśmy jesienne porządki, dzięki czemu teren wokół naszego miejsca spotkań stał się jeszcze bardziej przyjazny i estetyczny.

Świętowanie nie zakończyło się na Dniu Otwartym. W listopadzie wybraliśmy się na wizytę do Ziołowe-

go Dzbanka – Zagrody Edukacyjnej, gdzie spędziliśmy wyjątkowy dzień. W ramach warsztatów rękodzielniczych stworzyliśmy piękne, świąteczne stroiki i ozdoby, które wprowadziły nas w atmosferę nadchodzących świąt. Nie zabrakło również kulinarnych przyjemności – wspólnie przy-

Jesienne porządki

Koło Gospodyń Młynary

Zapraszamy do śledzenia naszych przyszłych inicjatyw i wspólnego angażowania się w życie naszego Koła!

Z wizytą w Toruniu

Nie zapomnieliśmy również o tradycjach. Wraz z przedszkolakami przyspieszyliśmy obchody Andrzejek. Dzieci były zachwycone. Pierwszy raz usłyszały, że w Andrzejkowy wieczór można wróżyć z wosku. Dowiedziały się, skąd bierze się wosk i kto go produkuje. Przy naszej pomocy łąły rozgrzany wosk, przez stary klucz, a ich pomysłowe interpretacje kształtów sprawiły, że wieczór był pełen magii i śmiechu.

Nasza działalność miała także wymiar charytatywny. Podczas wizyty w Warszawie wsparliśmy Fundację Rodakom na Kresach, uczestnicząc w akcji „Mikołaj 2024”. Paczki trafiły do polskich dzieci na Litwie, przynosząc im radość i poczucie, że są częścią naszej wspólnoty. Po raz trzeci wzięliśmy również udział w akcji „Pacuszka dla Maluszka”.

Czas przedświąteczny sprzyja pieczeniu pierniczek. Grupa Jeżyków z naszego przedszkola odwiedziła nas po raz drugi. Zadaniem naszych milusińskich było ozdobienie tych smakołyków. Dzieci z zapałem wzięły się

Choć za oknem szaro i ponuro, my znaleźliśmy sposób, by nadać końcówce roku kolorów, zapachów i radości. W październiku, listopadzie i grudniu uczestniczyliśmy w wielu ciekawych wydarzeniach i warsztatach, które na długo zapadną w naszej pamięci.

Jesienny czas w Toruniu rozpoczęliśmy od warsztatów „Toruńskie inspiracje”. Nauczyliśmy się robić żelowe świece pachnące cynamonem, anyżem i pomarańczami. Praca przy ich tworzeniu dała nam mnóstwo frajdy. Wzięliśmy również udział w warsztatach pieczenia ozdobnych pierników. Jak Toruń, to zwiedzenie i poznanie historii miasta. Zobaczyliśmy kilka ciekawych miejsc, wśród których na uwagę zasługują freski z czternastego wieku w jednym z kościołów.

Aby zmienić ponurą listopadową aurę i dodać trochę kolorów, postanowiliśmy wziąć udział w warsztatach florystycznych. Zaczęliśmy od zrobienia wianków. Każdy z nas starał się wypaść jak najlepiej. Musimy stwierdzić, iż panowie spisali się na medal. Dowiedli, że nadają się nie tylko do obierania ziemniaków i mycia garów. Drugi dzień warsztatów

przybliżył nas do Świąt Bożego Narodzenia. Pani Basia, prowadząca zajęcia zadbała o to, by wykorzystać do wianków materiały ekologiczne. Siano, szyszki, igliwie były podstawą do ich tworzenia. Każdy z nas mógł wykazać się pomysłem i kreatywnością. Cała grupa otrzymała pochwały oraz certyfikaty florystycznych umiejętności.

Warsztaty florystyczne

do pracy. Wyprodukowane przez nich prace zabrały ze sobą, by pochwalić się rodzicom swoimi zdolnościami.

Odwiedzili nas również uczniowie klas szóstych i siódmych. Choć było ich tylko kilkoro, to efekt ich pracy wskazywał, że było ich o wiele więcej. Nasze panie nieco się natrudziły, aby nadażyć z pieczeniem pierniczków. To miło, że chcą z nami współpracować. Zapowiedziały, iż to nie jest ostatnia wizyta w naszym Kole.

Zwieńczeniem tych wyjątkowych tygodni była Wigilia dla mieszkańców naszej gminy. Pogoda nie rozpieszczała, my jednak znaleźliśmy na to sposób, częstując gości ciepłym barsz-

czem, kapustą i pierogami. Były kolędy i pastoralki. Grupa teatralna ze szkoły podstawowej wystawiła sztukę z Świętami w tle, które to przeniosły nas w prawdziwie magiczny czas.

Ten sezon pokazał, że nawet w szarych dniach możemy odnaleźć radość, kolor i magię – dzięki współpracy, kreatywności i chęci dzielenia się z innymi.

Koło Gospodyń Wiejskich w Młynarach

Fb Koła

Pieczenie pierniczków

Koło Gospodyń Nowe Monasterzysko

W naszym Kole, po pracowitych miesią- cach, znajdujemy też czas na odpoczynek

Wraz z zaprzyjaźnionymi Kołami z Zaścianek i Majewa wyjechałyśmy na Podlasie. Pierwszym przystankiem było Muzeum Rolnictwa im. Księdza Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu, gdzie wnętrza pachniały historią i przepychem godnym hrabiostwa XIX wieku. Cieszymy się, że takie miejsca nie poszły w zapomnienie, zostały docenione i są zaopiekowane.

Chcąc jeszcze aktywniej spędzić czas nieustannie z zapachem tradycji w tle,

odwiedziliśmy również Ziołowy Zakątek w Korycinie. Choć miejsce było przepełnione turystami, skorzystałyśmy z możliwości udziału w warsztatach ziołowych i spacerze po przepięknie zagospodarowanym terenie z domostwami sprzed wieku. Tuż przed zmierzchem udało się nam dotrzeć do Świętej góry Grabarki, będąca miejscem kultu prawosławnego. Czar miejsca każda z nas kontemplowała w ciszy i z należytym szacunkiem.

Wycieczkę zakończyliśmy w Tykocinie, który objawił się nam piękną starą drewnianą architekturą i oryginalnie zachowaną Synagogą. Oczywiście odwiedziłyśmy też kultową gospodę z serialu „U Pana Boga w ogródku”.

Po powrocie w rodzinne strony nie mogło zabraknąć nas na premierze filmu „U Pana Boga w Królowym Moście”. Film polecamy i zalecamy wsłuchać się w mądrości jakie zostały w nim wypowiedziane: „Będzie nam się dobrze żyło w naszych małych ojczyznach. Bo zgoda buduje, a niezgoda rujnuje”.

W październiku 2024 r. przewodnicząca naszego Koła wzięła udział w konferencji w Olsztynie „Edukacja, świadomość, działanie - recepta na zmniejszenie strat żywnościowych” w ramach Obchodów Światowego Dnia Walki z Marnowaniem Jedzenia i Światowego Dnia Żywności na Warmii i Mazurach. Świetna inicjatywa wpisująca się w działalność każdego KGW. Nie marnujemy jedzenia, produkty, które nam zostają wykorzystujemy. Jemy zdrowo i smacznie. Organizatorem konferencji

W Tykocinie

był Bank Żywności w Olsztynie i Dziedzictwo Kulinarne Warmii i Mazur.

Ku naszemu zaskoczeniu zdobyliśmy I miejsce w województwie warmińsko-mazurskim w konkursie „Zioła dla zdrowia” organizowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przy wsparciu Wydziału Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Żadna z nas się nie spodziewała, żadna nie przypuszczała o takim rozwoju sytuacji. Działaliśmy wspólnie promując dobre wydarzenia i rzeczy, tym razem produkty, które od zawsze towarzyszyły historii dbania o siebie i najbliższych. Cieszymy się niezmiernie, że temat ziół okazał się tak ważny, budujący i integrujący. Nasz Ogródek, który powstał dzięki ogłoszonemu zadaniu do wykonania, służy wielu osobom, cieszy oko i daje zdrowie połączone z satysfakcją wspólnej pracy. Na tym miało się to zakończyć, ale pojechaliśmy do stolicy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi opowiadać dalej o dobru zielonych, cudnie pachnących roślin, które warto znać, mieć lub wiedzieć, gdzie są.

Moc ziół unosiła się w ministerstwie z 16 województw - nie wygrałyśmy, ale godnie reprezentowałyśmy nasz region.

W tym dniu jednak, inna rzecz była dla nas najważniejsza. Wykorzystując wyjazd do Warszawy dostarczyłyśmy prezenty do Fundacji Rodakom na Kresach. Po raz kolejny przyłączyłyśmy się z naszymi przyjaciółmi z KGW w Młynarach, KGW w Nowinie, pracownikami Gminy Młynary oraz wszystkimi ludźmi dobrego serca do akcji Mikołaj 2024. Przygotowane zostały paczki dla polskich dzieci mieszkających na Litwie z regionu Soleczniki, Dziewieniszki i Butrymańca. Wiemy, że dużo rodzin z naszej gminy pochodzi z tamtych regionów. Tym bardziej cieszyłyśmy się,

że mogliśmy sprawić im taką niespodziankę.

W listopadzie odbyły się u nas warsztaty kulinarne. Wydarzenie zbiegło się z datą odzyskania Niepodległości. Nasze skromne warsztaty zamieniły się w gwarną biesiadę. Zjednoczyłyśmy się z innymi Kołami i wspólnie zrobiłyśmy to, co ponoć potrafimy najlepiej – gotowałyśmy. Dla nas kobiet kuchnia jest miejscem, gdzie poruszamy różne tematy, dobrze się bawimy, niekiedy płacemy ze śmiechu lub rozpaczy. Było wspaniale i mamy nadzieję, że przed nami niejedno takie spotkanie. Uczestnicy to: KGW Majewiaki, KGW Zaścianki, KGW w Nownie, KGW Wszyscy Razem, KGW w Jegłowniku.

W sobotę 16 listopada miała miejsce Gala Konkursu - „Najaktywniejsza Liderka Kół Gospodyń Wiejskich Województwa Warmińsko-Mazurskiego”. KGW z całego województwa zgłosiły 27 kandydatek. Wszystkie kandydatki to wyjątkowe kobiety, liderki i aktywne działaczki w swoich środowiskach.

Nagrodę główną oraz tytuł Najaktywniejszej Liderki otrzymała Pani Małgorzata Truszkowska z Koła Gospodyń

Wiejskich w Liskach, ale kapiuła przyznała jeszcze 3 wyróżnienia dla: Ewy Horoszko z naszego Koła, Joanny Wojtkiewicz z KGW w Rentynach oraz Jadwigi Wasilewskiej z KGW w Sedrankach. Ogromnie się cieszymy z docenienia naszej Przewodniczącej i wyróżnienia jej tak znaczącym tytułem. Jak sama stwierdziła, takie momenty utwierdzają ją w sensie kierowania naszym Zespołem, ale Koła nie byłoby bez naszej jedności. Każda jest ważna i wyjątkowa.

Brałyśmy również udział w dwudniowej konferencji Forum Inicjatyw Pozarządowych Warmii i Mazur. „Działanie” lubi wiedzieć jak czynić dobrze, z ludźmi i dla ludzi. Po to są właśnie takie spotkania, a my lubimy działać.

Nasze przygotowania do Świąt Bożego Narodzenia rozpoczęłyśmy w grudniu od warsztatów, na których każdy z uczestników mógł ozdobić świecznik brzożowy metodą pirografii. Niektórzy narzekali, że nie mają talentu i nic im nie wychodzi. Efekt końcowy ich jednak zaskoczył. Świeczniki zdobią domy uczestników.

13 grudnia - dla nas szczęśliwa liczba. Tego dnia założyłyśmy nasze Koło. To już 6 urodziny. Dwie z nas dodatkowo świętowały wieczne „18”, więc było naprawdę wyjątkowo. Wspomnienia, radość, przypomnianki wspólnych wydarzeń, działań i chwil. Pamięć grupowa jest zdecydowanie najlepsza.

Ważne, że razem. W Kole, poza nim i dookoła.

Koło Gospodyń Wiejskich Nowe Monasterzysko

Fb KGW Nowe
Monasterzysko

Zioła dla zdrowia

WIADOMOŚCI Z PRZEDSZKOLNEGO PODWÓRKA

Ostatni kwartał roku 2024 minął nam w tempie błyskawicznym, gdyż nie mieliśmy czasu ani na nudę, ani na monotonię – dzieci miały okazję uczestniczyć w różnorodnych przedszkolnych przedsięwzięciach, co przełożyło się z pewnością na rozwój ich relacji społecznych, umiejętności komunikacyjnych, kreatywności czy też wzrost świadomości konieczności dbania o zdrowie, a także na zacieśnienie więzi rodzinnych.

W poniedziałek 14 października odbyła się w naszym przedszkolu uroczystość pasowania na przedszkolaka. Był to jeden z ważniejszych dni naszych „Zajęczków”, dlatego towarzyszyli im pracownicy przedszkola, wszystkie grupy przedszkolne, rodzice oraz zaproszeni goście: p. Renata Bednarczyk – Burmistrz Miasta i Gminy Młynary, p. Anna Kołodziej-Rabiczko – Sekretarz Miasta i Gminy Młynary oraz p. Karol Józwiak – Przewodniczący Rady Miejskiej w Młynarach. Uroczystość rozpoczęła się od części artystycznej – dzieci zaprezentowały swoje umiejętności wokalne oraz ruchowe i to w dwóch językach: polskim i angielskim. Następnie pani Dyrektor dokonała pasowania każdego „Zajęczka” na przedszkolaka. W związku z tym, że 14 października wypada Dzień Edukacji Narodowej, dzieci z grupy „Pszczółki” przygotowały występ dla wszystkich pracowników przedszkola, życząc im wszystkiego, co najlepsze. Do życzeń dołączyła się także Pani Dyrektor oraz Pani Burmistrz.

W czwartek 17 października dzieci z grupy „Tygryski” i „Jeżyki”, a dzień później „Pszczółki” i „Zajęczki” odwiedziły młynarską piekarnię. Wizyty te odbyły się w ramach obchodów Dnia Chleba. Przedszkolaki miały okazję zobaczyć, jak wygląda piekarnia od środka. Z wielkim zainteresowaniem przyglądały się pracy piekarza, poznały etapy powstawania pieczywa oraz produkty potrzebne do jego wypieku. Zobaczyły maszyny używane w procesie wypieku – najbardziej

Przedszkolne newsy

spodobały im się głębokie piece oraz wielkie misy do mieszania ciasta. Na koniec dzieci zostały poczęstowane ciepłymi rogalikami i drożdżówką. **Dziękujemy pani Krystynie Leonowicz za przejęcie i umożliwienie zwiedzenia piekarni!**

W poniedziałek 21 października z wizytą do naszego przedszkola przybyli funkcjonariusze policji z Posterunku Policji w Młynarach. Podczas spotkania z sierż. szt. Moniką Kaczyńską oraz asp. Tomaszem Kirolem przedszkolaki nie tylko przypomniały sobie zasady bezpiecznego poruszania się po drodze, ale także miały możliwość przećwiczyć poprawne i bezpieczne przechodzenie przez ulicę. Spotkanie z policjantami było również okazją do poznania tajników tego fascynującego zawodu oraz do przyjrzenia się z bliska takim policyjnym atrybutom jak tarcza ochronna, kamizelka kuloodporna czy też koło pomiarowe. Oczywiście najwięcej emocji wzbudziło przymierzanie różnych elementów policyjnego wyposażenia oraz przekazanie przez naszych gości upominków w postaci odblasków i kolorowanek.

Dzień później dwie grupy przedszkolne: „Jeżyki” oraz „Kotki” miały okazję zapoznać się z zawodem leśnika podczas spotkania z p. Ewą Parzyszek z Nadleśnictwa Młynary. Celem spotkania było nie tylko zapoznanie dzieci z pracą leśnika, ale także poszerzenie ich wiedzy na temat zwierząt żyjących w środowisku

leśnym oraz zachęcenie do dokarmiania leśnych zwierząt w okresie zimy. Przedszkolaki miały okazję przypomnieć sobie także zasady zachowania się w lesie – m.in. przestrzeganie ciszy, porządku oraz unikanie kontaktu z dzikimi zwierzętami. Na koniec spotkania „Jeżyki” i „Kotki” miały możliwość zadawania pytań – były one przeróżne, ale nasz gość na wszystkie bardzo cierpliwie i wyczerpująco odpowiedział.

W środę 23 października zostaliśmy zaproszeni przez p. Kasię Mościcką-Pisarską do Biblioteki Publicznej w Młynarach na spotkanie autorskie z Panem Poetą. Jako pierwsza swoją historię opowiedziała „Kura, co tyła na diecie” – była to preurocza pacynka, która nie tylko dała się pogłaskać, ale i także nakarmić zdrowymi owocami i warzywami, oraz zaprosiła dzieci do wspólnej aktywności fizycznej, aby pokazać, że z jednej strony ważny jest zdrowy styl życia, a z drugiej akceptacja siebie i swoich niedoskonałości. Następnie przyszedł czas na „Kaczkę, co przebrała miarkę” – przedszkolaki miały okazję odkryć kaczą garderobę, trochę się poprzebierać i przekonać się na własnej skórze, że to nie tak łatwo zdecydować się, co chciałoby się ubrać, a tak naprawdę liczy się to, jacy jesteśmy, a nie to, co na sobie mamy. Na koniec spotkania Pan Poeta przeczytał dzieciom bajkę o „Pawiu, co ogon miał z przyjaźni” – bajkę o życzliwości, która ukazuje, jak ważne jest bycie miłym, wspierającym i pomocnym.

Na początku listopada został rozstrzygnięty nasz rodzinny konkurs plastyczno-techniczny pt. „Jesienne cudaki”. Konkurs był adresowany do przedszkolaków i ich rodziców, a na celu miał m.in. inspirowanie dzieci i rodziców do aktywności twórczej oraz wzmacnianie rodzinnych więzi. Złożono 20 prac konkursowych, a komisja konkursowa biorąc pod uwagę takie kryteria, jak: zgodność z tematyką, inwencja twórcza, estetyka wykonania, a także ogólny wyraz artystyczny, wyłoniła następujących zwycięzców:

KATEGORIA WIEKOWA 2,5 ROKU

I miejsce - Antoni Piszak z tatą Andrzejem, grupa „Kotki”.

KATEGORIA WIEKOWA 3-4-LATKI

I miejsce - Aurelia Koterska z mamą Dajaną, grupa „Zajączki”,
II miejsce - Zuzanna Józowska z mamą Agnieszką, grupa „Kotki”,
III miejsce - Tymoteusz Antosik z mamą Ewelina, grupa „Tygryski”.

KATEGORIA WIEKOWA 5-6-LATKI

I miejsce - Amelia Semkiw z mamą Katarzyną, grupa „Tygryski”,
II miejsce - Krzysztof Koziciński z mamą Katarzyną, grupa „Tygryski”,
III miejsce - Marcel Gliniewicz z mamą Kamilą, grupa „Jeżyki”.

WYRÓŻNIENIE

Julia Szczepaniak z mamą Magdaleną, grupa „Tygryski”,
Kacper Szczukiewicz z mamą Beatą, grupa „Pszczółki”.

We wtorek 5 listopada 2024 r. w Sali Konferencyjnej Warmińsko-Mazurskiej Izby Lekarskiej w Olsztynie odbyła się gala podsumowująca realizację projektu „Czysta woda - zdrowia doda” realizowanego w latach 2023/2024

przez przedszkola i szkoły podstawowe województwa warmińsko-mazurskiego. Podczas gali zostały przekazane podziękowania dyrektorom oraz wszystkim nauczycielom włączającym się w realizację przedsięwzięcia, bez których wdrożenie i realizacja ww. projektu nie byłaby możliwa. Wszystkie placówki otrzymały statuetki, podziękowania dla każdego z koordynatorów zaangażowanych w realizację projektu. W naszym Przedszkolu była to p. Alina Mikołajczyk w grupie „Motylków” oraz p. Anna Stando w grupie „Pszczółek”.

W piątek 8 listopada cała przedszkolna społeczność spotkała się na uroczystej akademii z okazji Narodowego Święta Niepodległości. Mimo że „patriotyzm” i „niepodległość” to dla przedszkolaków pojęcia dość abstrakcyjne, to nie zwalnia nas to z obowiązku wdrażania najmłodszych do umiłowania naszej Ojczyzny. Piękny i wzruszający występ dzieci z grup: „Zajączki” i „Pszczółki”, przygotowany pod czujnym okiem p. Katarzyny Czyż i p. Anna Stando, przybliżył zebranym burzliwą i niełatwą historię Polski oraz umożliwił przedszkolakom utrwalenie symboli narodowych, a podczas wspólnego śpiewania „Mazurka Dąbrowskiego” czuliśmy się wszyscy dumni z tego, że jesteśmy Polakami!

Śniadanie to najlepszy start w nowy dzień, dlatego przedszkolaki z grup „Pszczółki” oraz „Jeżyki” wraz z zaproszonymi pierwszoklasistami ze Szkoły Podstawowej w Młynarach wspólnie obchodzili we wtorek 12 listopada Dzień Zdrowego Śniadania, którego celem jest promowanie zdrowych nawyków żywieniowych. Od samego rana przygotowywane były produkty, z których dzieci w trakcie śniadania komponowały pyszne i zdrowe kanapki. Na stole pojawiły się kolorowe warzywa, owoce oraz zdrowe pieczywo. Nie zabrakło również takich pyszności jak naleśniki, babeczki szpinakowe czy pancakes. Po takim śniadaniu nie było mowy, by ktoś wyszedł od nas głodny! Składamy ogromne podziękowania rodzicom dzieci z grup „Pszczółki” i „Jeżyki”, którzy pomogli nam w przygotowaniu wielu różnych pyszności, oraz naszym Paniom z kuchni.

Na przełomie października i listopada nasze przedszkole przyłączyło się do ogólnopolskiej akcji „Dzieciństwo bez przemocy”, mobilizującej całe społeczeństwo do zapobiegania krzywdzeniu dzieci. Kampania została zorganizowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę oraz Krajową Koalicję na rzecz Ochrony Dzieci,

a jej głównym partnerem była Rzeczniczka Praw Dziecka. Inauguracja kampanii odbyła się 8 października w Sejmie RP, a skończyła 19 listopada – w Międzynarodowym Dniu Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci. Jej symbolicznym momentem było podświetlenie o godzinie 17:00 budynków różnych instytucji na czerwono. Czerwone światło ma przypominać każdemu, że krzywdzenie dzieci nie może być akceptowane! Dziękujemy p. Radosławowi Kiwilszy - Sołtysowi sołectwa Młynary i Radnemu Rady Miejskiej w Młynarach, za pomoc w podświetleniu na czerwono budynku naszego przedszkola.

Andrzejką są popularnym świętem, które jest obchodzone 30 listopada. Zabawy we wróżenie i przepowiadanie sobie przyszłości to wzbudzający wiele emocji zwyczaj, który sięga bardzo dawnych czasów. Grupa „Jeżyki” wybrała się na wspólne lanie wosku do Koła Gospodyń Wiejskich w Młynarach w przeddzień Andrzejek. Panie przygotowały dla przedszkolaków dwa rodzaje wosku – pszczeli oraz klasyczny. Dzieci z dużym zainteresowaniem i kreatywnością interpretowały powstałe figury woskowe. Po wywróceniu przyszłości na „Jeżyki” czekały pyszne racuchy przygotowane przez Gospodynie! Dziękujemy serdecznie Paniom z Koła Gospodyń za tak miłe przyjęcie i ciekawie spędzony czas.

W poniedziałek 2 grudnia w ramach współpracy z rodzicami przy realizacji

„Programu preorientacji zawodowej w Przedszkolu im. Jana Brzechwy w Młynarach” grupę „Pszczółki” odwiedziła mama Marcela – pani Magdalena Mychal. Pani Magda najpierw opowiedziała dzieciom o wykonywanym przez siebie zawodzie sprzedawcy. Przedszkolaki dowiedziały się, że sprzedawca w sklepie nie tylko stoi za ladą i przyjmuje od klientów pieniądze za towar, ale ma również inne obowiązki – takie, jak przyjmowanie towaru, rozkładanie go na półkach, sprzątanie sklepu czy sprawdzanie terminów ważności produktów. Po prezentacji swojego zawodu pani Magda opowiedziała dzieciom również o swoim hobby, a mianowicie o makramach. „Pszczółki” mogły z bliska obejrzyć wykonane przez panią Magdę makramowe ozdoby. Dostały również upominki w postaci wykonanych techniką makramy ozdób choinkowych. **Bardzo dziękujemy pani Magdzie za wizytę i poświęcony nam czas!**

Na początku grudnia został rozstrzygnięty nasz przedszkolny konkurs plastyczny pt. „Dzień z rodziną spędzamy – telefony na bok odkładamy!”. Konkurs był adresowany do naszych przedszkolaków, a na celu miał m.in. promowanie wspólnych, bezpiecznych form spędzania wolnego czasu bez telefonu, rozwijanie kreatywności i umiejętności plastycznych oraz wzmocnienie rodzinnych więzi. Niestety złożono tylko 6 prac konkursowych, a komisja konkursowa biorąc pod uwagę m.in. zgodność z tematyką, samodzielność, stopień trudności wykonanej pracy oraz oryginalność i pomysłowość, wyłoniła następujących zwycięzców:

KATEGORIA WIEKOWA 4-5-LATKI

- I miejsce - Tymon Kiliański, grupa „Zajączki”,
- II miejsce - Amelia Kozłowska i Blanka Warcholak, grupa „Tygryski”.

KATEGORIA WIEKOWA 6-LATKI

- I miejsce - Igor Kabara, grupa „Jeżyki”.

Dziękujemy pani Emilii Hrypińskiej – Przewodniczącej Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Młynarach, za wsparcie finansowe w zakresie zakupu nagród w niniejszym konkursie.

W środę 4 grudnia dzieci z grupy „Pszczółki” wybrały się do Klubu „Senior+” w Młynarach na pieczenie pierników. Było wspólne wałkowanie ciasta i wycinanie pierników o różnych kształtach: serca, aniołki, gwiazdki, choinki i wiele innych. Po upieczeniu pierników przedszkolaki ozdobiły je tak pięknie, jak tylko potrafiły, a na koniec nie obyło się oczywiście bez skosztowania tak pysznych wypieków! **Dziękujemy Pani Katarzynie Rucińskiej – Kierownik Klubu Seniora, oraz wszystkim członkiniom Klubu za tak miłą gościnę i pomoc przy pieczeniu pierniczek!**

Nie mieliśmy żadnych wątpliwości, że 6 grudnia to będzie – jak co roku, wyjątkowy dzień! Rano odwiedził nas Św. Mikołaj i obdarował naszych przedszkolaków wyjątkowymi upominkami. Wizyta ta sprawiła dzieciom wiele radości i była też dobrym momentem na przypomnienie, że to już ostatni dzwonek, aby napisać list do Św. Mikołaja w sprawie prezentów na Boże Narodzenie, bo Święta tuż, tuż. **Dziękujemy państwu Annie i Wiesławowi Skrzypek za umożliwienie dzieciom spotkania ze Świętym Mikołajem i Panią Mikołajową!**

Tego magicznego dnia o godzinie 17:00 spotkaliśmy się z kolei na przedszkolnym koncercie kołęd. Mikołajowa czerwień zmieniła się w anielską biel, a przygotowana specjalnie na tę okazję magiczna sceneria wprowadziła nas w wyjątkowy świąteczny nastrój. Przed publicznością zaprezentowała się każda z przedszkolnych grup: „Kotki” zaśpiewały „Świeci gwiazdka”, „Zajączki” – „Nie miały aniołki”, „Tygryski” – „Nie płacz Jezu”, „Jeżyki” – „Pójdźmy wszyscy do stajenki”, a „Pszczółki” – „Dziś w stajence”. Przykład zawsze idzie z góry, nie mogło więc zabraknąć naszego występu jako pracowników przedszkola – zaśpiewaliśmy kołędę „Wśród nocnej ciszy” i było nam bardzo miło, że wśród publiczności znalazły się osoby, które dołączyły do naszego śpiewu. **Zwieńczeniem naszego koncertu był występ gościa specjalnego – Wiktorii Wasiluk, która zaprezentowała nam dwa bardzo nastrojowe utwory, a mianowicie: „Kołędę dla nieobecnych” i „Noel”.**

W połowie grudnia został rozstrzygnięty konkurs pod nazwą „Ekologiczna ozdoba choinkowa”. Konkurs był adresowany do naszych przedszkolaków, a na celu miał m.in. promowanie wśród dzieci zachowań proekologicznych, w tym rozpowszechnianie wiedzy na temat recyklingu i możliwości ponownego wykorzystania surowców wtórnych. Złożono 25 prac konkursowych, przy których ocenie komisja konkursowa miała twarde orzech do zgryzienia, ale ostatecznie wyłoniła następujących zwycięzców:

KATEGORIA WIEKOWA 2,5-3-LATKI

- I miejsce - Dagmara Cyrankiewicz, grupa „Kotki”,
- II miejsce - Julia Jasnos, grupa „Kotki”.

KATEGORIA WIEKOWA 4-5-LATKI

- I miejsce - Marysia Klimkowska, grupa „Tygryski”,
- II miejsce - Kamila Jankowska, grupa „Zajączki”,
- III miejsce - Emilka Pyl, grupa „Tygryski”.

KATEGORIA WIEKOWA 6-LATKI

- I miejsce - Igor Kabara, grupa „Jeżyki”,
- II miejsce - Hania Nowak, grupa „Jeżyki”,
- III miejsce - Marcel Bachanowicz, grupa „Pszczółki”.

Nagrody w konkursie zostały ufundowane przez Urząd Miasta i Gminy w Młynarach, a złożonymi w konkursie ozdobami choinkowymi dzieci przystroiły choinkę przy amfiteatrze podczas Gminnej Wigilii.

W oczekiwaniu na ten jeden z najważniejszych dni w roku, czyli Wigilię, w piątek 20 grudnia cała przedszkolna społeczność wraz z zaproszonymi gośćmi spotkała się na świątecznym obiedzie. Nasze spotkanie rozpoczął występ dzieci z grupy „Tygryski”, które pod okiem pani Karoliny Darmofał-Niskiej przygotowały jasełka. Po części artystycznej nastąpiła degustacja świątecznych przysmaków przygotowanych przez pracowników przedszkola – m.in. pierogów, pasztecików i czerwonego barszczu. Z kolei po południu „Tygryski” przeniosły się do młynarskiego amfiteatru, gdzie pastorałką „Zaspiewajmy Mu nową pieśń” zainaugurowały Gminną Wigilię.

Jeśli chcielibyście Państwo na bieżąco śledzić wydarzenia w naszym Przedszkolu, to zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej.

Alina Mikołajczyk

Nowinki
z przedszkola

Finałiści konkursów przedmiotowych organizowanych przez KO w Olsztynie

SPRZĄTANIE LASU

W ramach Europejskiego Tygodnia zrównoważonego Rozwoju nasza szkoła została zaproszona przez Nadleśnictwo Młynary do wzięcia udziału w sprzątaniu lasu leśnictwa Klasztorne. Klasy 4a i 4b 1 października pojechały do Gardyn-Leśniczówki, aby aktywnie włączyć się w działania na rzecz poszanowania środowiska. Włożona praca i zebrane odpady zobrazowały naszym uczniom problem zaśmiecania środowiska na skutek nadmiernego konsumpcjonizmu. Efektem naszego wspólnego sprzątania jest czystszy las, ale przede wszystkim wzrost świadomości ekologicznej dzieci. Akcja została zakończona wspólnym ogniskiem i pieczeniem kiełbasek. Mamy nadzieję, że uzyskany porządek utrzyma się na dłużej.

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ ORAZ ŚLUBOWANIE KLAS I

11 października w naszej szkole odbył się uroczysty apel z okazji Dnia Edukacji Narodowej oraz ślubowanie klas pierwszych. Wraz z nami świętowali zaproszeni goście pani Renata Bednarczyk Burmistrz Miasta i Gminy Młynary, pani Anna Kołodziej-Rabiczko Sekretarz Miasta i Gminy Młynary, Pani Katarzyna Rucińska przewodnicząca Rady Rodziców oraz emerytowani nauczyciele naszej szkoły. Pani Burmistrz złożyła piękne życzenia dla nauczycieli, pracowników administracji i obsługi oraz wręczyła słodkie upominki. W imieniu rodziców przemówiła pani Kasia Rucińska, również dziękując słodkim upominkiem dla pracowników szkoły. Pani Dyrektor Urszula Białobrzewska wręczyła nagrody, serdecznie dziękując swoim współpracownikom za trud, zaangażowanie, życzliwość, opiekę i przekazywana wiedzę. Uczniowie i goście uczestniczyli w przedstawieniu przygotowanym przez klasy drugie pod kierunkiem wychowawczyń pani Renaty Ciotowicz i pani Magdaleny Iwanickiej. Oprawę muzyczną przygotowały zespoły Lawa i Ambrozja. Ślubowanie przygotowała

Szkoła Dużo się działo

Podstawowa w Młynarach

pani Edyta Rożak i pani Irena Afranowicz, a pasowania na ucznia dokonała pani Dyrektor. Pierwszoklasiści otrzymali upominki od pani Burmistrz, a słodki poczęstunek przygotowali dla nich rodzice.

WIZYTA PIERWSZOKLASISTÓW W BIBLIOTECE SZKOLNEJ

ŻYWA LEKCJA HISTORII - STAROŻYTNÓŚĆ

To był dzień pełen pozytywnych wrażeń i przemyślnych spotkań. 18 października 2024 r. w sali gimnastycznej odbyła się Żywa lekcja historii w wykonaniu grupy „Grunwald. Żywe lekcje historii. Krzysztof Górecki. Teatr historyczny”, na zaproszenie naszego nauczyciela historii pana Waldemara Nisiewicza. Lekcja prezentowała Starożytność-czasy Grecji i Rzymu. Brały w niej udział klasy II-VIII i dzieci nawet te najmłodszy z dużym zainteresowaniem oglądały prezentowane wiadomości i pokazy oraz z ogromną chęcią i odwagą same uczestniczyły w różnych aktywnościach. Natomiast prowadzący z dużą pasją, pewną dawką humoru i ogromną wiedzą prezentował swoją lekcję.

Po co jest biblioteka w szkole? Jak należy się w niej zachowywać? Ile książek jest w naszej bibliotece? Kiedy powstało pismo? Na te i inne pytania dzieci otrzymały odpowiedź na zajęciach bibliotecznych w październiku ubiegłego roku, kiedy to wraz z wychowawczyniami odwiedziły panią Beatę Kucharzewską w bibliotece szkolnej. Uczniowie, bawiąc się, zdobyli niezbędną wiedzę dotyczącą zasad obowiązujących w czytelnicy. Na koniec otrzymali ważne zadanie: zaprojektowanie okładki swojej książki.

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

Apel z okazji Święta Niepodległości był okazją do złożenia hołdu wszystkim, którzy przyczynili się do odrodzenia państwa polskiego. Dbajmy o to, żeby wartości przekazywane młodemu pokoleniu, stały na straży godności naszego Narodu, naszej historii, kultury i dziedzictwa naszych ojców. Świętując ten dzień bądźmy dumni z naszej Ojczyzny, bądźmy dumni, że jesteśmy Polakami! Uroczysty apel z okazji Święta Niepodległości przygotowany został przez klasy piąte pod kierunkiem pani Katarzyny Jankowskiej i pani Anny Strzeleckiej. Oprawę muzyczną przygotowały zespoły Lawa i Ambrozja. Gościnnie wystąpiła nasza absolwentka Klaudia Jankowska.

WARSZTATY PROFILAKTYCZNE Z ZAKRESU UZALEŻNIEŃ

W dniu 27 października 2024 roku w naszej szkole odbyły się warsztaty profilaktyczne z zakresu uzależnień. Uczniowie klas IV-VIII dowiedzieli się co jest najczęstszą przyczyną uzależnień, jak ich unikać i jak pomóc, gdy ktoś się zagubił.

WSPÓŁPRACUJEMY Z FUNDACJĄ UNAWEZA MARTYNY WOJCIE- CHOWSKIEJ W RAMACH PROJEKTU GODZINA DLA MŁO- DYCH GŁÓW

Z wielką przyjemnością, a przede wszystkim z wielkim zaszczycem informujemy, że w naszej szkole dla wszystkich uczniów jest realizowany program Godzina dla MŁODYCH GŁÓW autorstwa Fundacji UNAWEZA Martynty Wojciechowskiej. Jest to program profilaktyczny, którego celem jest wsparcie dzieci, młodzieży i nauczycieli w ochronie zdrowia psychicznego poprzez otwarte rozmowy o zdrowiu psychicznym według interesująco opracowanych scenariuszy.

SZKOLNA TRAMPOLINA SUKCESU

W naszej szkole w ramach projektu Szkolna Trampolina Sukcesu realizowanego w ramach Funduszu Europejskiego dla Warmii i Mazur od 01 października 2024 rozpoczęły się dodatkowe zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania językowe, muzyczne, matematyczne oraz prozdrowotne, informatyczne, techniczne, praktyczne.

DNI ŻYCZLIWOŚCI I BIAŁEJ WSTĄŻKI

Tradycją naszej szkoły stały się obchody Dni Życzliwości i Białej Wstążki. Dzień Życzliwości - uczniowie przyszli do szkoły w ubraniu z żółtym akcentem. SU przeprowadził plebiscyt na najbardziej życzliwego ucznia/uczennicę naszej szkoły. Powstały kolorowe Łańcuchy Przyjaźni. Dzień w kolorze białym symbolizował obchody Białej Wstążki - walki z przemocą wobec kobiet. Na holu powstała gazetka na temat przemocy. Podsumowaniem akcji był apel opracowany przez dwie uczennice z klasy 6a Lenę i Jadzię. Młodzi aktorzy przedstawili scenki agresji, z którą spotykają się na co dzień. Dziewczynki wcieliły się w postać Sędzi Anny Marii Wesołowskiej i wydały „wyrok” na sprawców przemocy. Cała społeczność szkolna odśpiewała piosenkę o przyjaźni. Pomysłodawcami akcji były panie B. Iwaszkiewicz i M. Kosińska. Włączyły się również opiekun Koła Wolontariatu p. K. Jankowska i opiekun SU p. I. Guzicz.

AKCJA „MAŁA KSIĄŻKA - WIELKI CZŁOWIEK”

W ramach akcji „Mała książka - wielki człowiek” promującej czytelnictwo wśród najmłodszych, w naszej bibliotece szkolnej zostały uroczysto wręczone książeczki autorstwa Justyny Bednarek pt. „Wnuczka antykwariusza”. Lektury zostały przekazane przez Instytut Książki, pomysłodawcę tego ogólnopolskiego projektu jako bezpłatna „Wyprawka czytelnicza” dla każdego pierwszoklasisty. Instytut Książki przygotował także broszury dla rodziców dotyczące informacji na temat wspierania dzieci w poznawaniu świata literatury oraz zachęcające do wspólnego rodzinnego czytania pod hasłem: „Kochasz? Czytaj razem z dzieckiem!” Miłym upominkiem do książeczek były zakładki - kolorowanki.

ŚWIĘTOWANIE BOŻEGO NARODZENIA

20 grudnia 2024r. nasza szkoła odczuła już magię Świąt Bożego Narodzenia. Ten dzień rozpoczęliśmy od przepięknego przedstawienia przygotowanego przez panią Martę Matak prowadzącą grupę teatralną DRABINA, a była to „Opowieść wigilijna”. Spektakl uświetnił śpiew zespołów Ambrozja, pod kierunkiem pani Agnieszki Sochy oraz Lawy pani Edyty Wasiluk-Jarosz. W organizacji widowiska pomogli również - pani Katarzyna Jankowska, Agnieszka Głębocka oraz pan Paweł Iwanicki. We wspólnym świętowaniu uczestniczyli również goście - rodzice uczniów, pracownicy szkoły, przedstawiciele Klubu Seniora w Młynarach, pani Renata Bednarczyk Burmistrz Miasta i Gminy Młynary, pani Anna Kołodziej-Rabiczek - Sekretarz Miasta i Gminy Młynary, pan Karol Józwiak - Przewodniczący Rady Miejskiej oraz kierownicy i dyrektorzy jednostek współpracujących ze szkołą: pani Dominka Zabieho, Alina Mikołajczyk, pani Wioletta Kolator, pan Sławomir Łowczak, pani Katarzyna Żukowska, pani Katarzyna Rucińska. Następnie uczniowie wraz ze swoimi wychowawcami udali się na spotkania wigilijne w klasach a najmłodszych uczniów odwiedził oczywiście Mikołaj, za co dziękujemy panu Wiesławowi Skrzypkowi. Rodzicom serdecznie dziękujemy za wspieranie klasowe poczęstunki. Był to piękny i magiczny dzień wprowadzający wszystkich w atmosferę Świąt Bożego Narodzenia.

NA SPORTOWO

Nasi uczniowie biorą udział w licznych zawodach sportowych, tych organizowanych w naszej szkole oraz zewnętrznych organizowanych między innymi przez Elbląski Związek Sportowy. W ramach tych zawodów rywalizujemy w Igrzyskach Młodzieży Szkolnej oraz Igrzyskach Dzieci. W naszej szkole prężnie działa Klub Uczniowski DONA. Oto nasze sukcesy:

- Finał powiatu w koszykówce dziewcząt rozgrywany w ramach IMS - II miejsce

- Z Orlika na stadion – awans do kolejnej rundy
- Finał powiatu w piłce ręcznej dziewcząt rozgrywany w ramach IMS – V miejsce
- Finał powiatu w piłce ręcznej chłopców rozgrywany w ramach IMS – III miejsce
- ŚWIĄTECZNE GRANIE 1X1 z UKS DONA – udział ponad 100 uczniów naszej szkoły, 136 pojedynków oraz 612 strzelonych bramek. Turniej został głównie sfinansowany ze środków pochodzących z dotacji Gminy Młynary w ramach realizacji zadania publicznego pod tytułem Organizowanie na terenie gminy turniejów i festynów sportowo – rekreacyjnych- „Turniej piłki nożnej dla uczniów SP Młynary”. Fundatorem nagród byli również Nadleśnictwo Młynary oraz UKS DONA Młynary.
- Finał powiatu w koszykówce chłopców rozgrywany w ramach IMS – III miejsce
- Mini koszykówka chłopców rozgrywana w ramach ID – V miejsce
- Finał powiatu w unihokeju dziewcząt rozgrywany w ramach IMS – II miejsce
- Finał powiatu w unihokeju chłopców rozgrywany w ramach IMS – II miejsce
- Finał powiatu w unihokeju chłopców rozgrywany w ramach ID – II miejsce
- Finał powiatu w unihokeju dziewcząt rozgrywany w ramach ID – II miejsce
- Zawody drużynowe w tenisie stołowym etap rejonowy w ramach ID oraz IMS:
  - ID – dziewczęta – II miejsce
  - ID- chłopcy – I miejsce

KONKURSY

Konkursy przedmiotowe

Niewątpliwym sukcesem naszych uczniów jak i ich opiekunów jest zakwalifikowanie się to etapów wojewódzkich konkursów przedmiotowych organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Olsztynie:

- Matematyka – Ewa Ruśniak, Patrycja Socha, Szymon Jędrzycko – opiekun pani Wiesława Hulaniczka
- Fizyka – Szymon Jędrzycko – opiekun pani Wiesława Hulaniczka
- Geografia – Szymon Jędrzycko – opiekun pani Marta Matak
- Historia – Szymon Jędrzycko – opiekun pan Waldemar Nisiewicz

Konkurs organizowany w ramach Tygodnia języków obcych SPELLING MASTER

1) kategoria klasy trzeciej i czwartej

- I miejsce ex aequo Dominik Dziewiałtowicz, Adrian Giziński oraz Nikodem Kujawa
- II miejsce ex aequo Mieszko Kamiński i Aleksander Rataj
- III miejsce Maja Ząbek

2) kategoria klasy piątej i szóstej:

- I miejsce Emilia Fidura
- II miejsce ex aequo Anna Kaczorek i Wiktoria Sacharczuk
- III miejsce Miłosz Wieliczko

3) kategoria klasy siódmej i ósmej:

- I miejsce Ewa Ruśniak
- II miejsce Maciej Kołosiński
- III miejsce ex aequo Julia Walczak i Tatiana Łukasiewicz

III Wojewódzki Festiwal Polskiej Piosenki Literackiej

8 października w Orneckim Centrum Kultury odbył się III Wojewódzki Festiwal Polskiej Piosenki Literackiej. Naszą szkołę reprezentowały dwie solistki: Julia Tymczyzna i Ewa Ruśniak. Obie dziewczyny pięknie opowiedziały przygotowane przez siebie muzyczne historie w utworach „Wodymidaj” duetu Kwiat Jabłoni oraz „Eldorado” z tekstem Edgara Alana Poe w aranżacji Sanah. Wszyscy uczestnicy konkursu, zarówno w kategorii klas 7-8, jak i młodszej, prezentowali bardzo wysoki poziom wokalny i sceniczny, zatem zdobyte przez Ewę Ruśniak III miejsce to nie lada wyczyn! Gratulujemy!!! Obie wokalistki, nadal głodne wrażeń scenicznych, już przygotowują się do kolejnych występów i konkursów wokalnych. Życzymy wielu dalszych sukcesów!

Konkurs Fotograficzny „Mój kundelek”

25 października obchodziliśmy „ Dzień Kundelka”. Z tej okazji w naszej szkole zorganizowano konkurs fotograficzny. Oto rozstrzygnięcie konkursu:

W kategorii klas I- III zwycięzcami są:

- Nikodem Grzegorzak kl. Ia
- Lena Tupko kl. Ib
- W kategorii klas IV - VI zwyciężczynią jest Nikola Bogdanowicz
- W kategorii klas VII - VIII zwyciężczynią jest Malwina Albatrowicz

Serdecznie gratulujemy zwycięzcom i zachęcamy do udziału w konkursach :)

Konkurs plastyczny dla klas 1-3 „Pani jesień w żółtej sukience - i Ty możesz zostać kreatorem mody”

Jesień to wyjątkowa pora roku. Zachwyca magią natury. Maluje świat najpiękniejszymi odcieniami żółta, czerwieni i brązów. Ten niesamowity look uczniowie przedstawili w pracach konkursowych, projektując wyjątkową suknię Pani Jesieni.

Wyniki:

- I msc: Zuzanna Banach, Lena Wytrwał, Maja Grabkowska
- II msc: Weronika Mikołajczyk, Mateusz Iwanicki, Dominik Sacharczuk
- III msc: Lena Tupko, Zofia Preuszof, Mikołaj Mały

Wszystkim uczestnikom konkursu dziękujemy za piękne prace i gratulujemy kreatywności.

Wyjątkowy konkurs plastyczny o bezpieczeństwie zorganizowany przez Policję w Młynarach

Funkcjonariusze Policji w Młynarach, pod patronatem Starostwa Powiatu Elbląskiego, zorganizowali niezwykły konkurs plastyczny, który zaangażował uczniów naszej szkoły oraz szkół podstawowych w Bielicy oraz Godkowa. Celem inicjatywy było promowanie zasad bezpieczeństwa oraz poznanie perspektywy dzieci w tej ważnej kwestii. Uroczyste wręczenie nagród odbyło się 16 grudnia 2024 roku. W wydarzeniu uczestniczyli: Pani podinspektor Agnieszka Bielewicz-Piechowiak, Komendant Komisariatu Policji w Pasłęku, oraz funkcjonariusze Posterunku Policji w Młynarach. Laureaci oraz wszyscy uczestnicy konkursu zostali nagrodzeni upominkami, które możliwe były dzięki wsparciu wielu osób i instytucji.

Logopedyczny konkurs „Jesień w utworze Józefa Czechowicza”

- Zadaniem dzieci było narysowanie na zajęciach logopedycznych ilustracji do wiersza czytanego przez logopedę.
- 1m-sce - Weronika Mikołajczyk
- 2m-sce- Zuzia Banach
- 3m-sce- Malwina Michewicz

Konkurs wiedzy na temat HIV/AIDS

2 grudnia odbył się Powiatowy Konkurs wiedzy na temat HIV/AIDS. Nasza dzielnica uczennica Ewa Ruśniak rywalizowała z przedstawicielami innych szkół z powiatu elbląskiego. Zajęła III miejsce i stanęła na podium.

Konkurs na „Ekoozdobę choinkową” dla uczniów kl I-VIII.

W dniu 16 grudnia 2024 roku w naszej szkole odbyło się rozstrzygnięcie konkursu na „Ekoozdobę choinkową” dla uczniów kl I-VIII. Ozdoby miały być wykonane z surowców wtórnych lub pochodzenia naturalnego. Oceniane było: pomysłowość, użyte materiały, odporność na wilgoć. Spłynęło wiele bardzo ciekawych i pomysłowych prac. Komisja przyznała w każdej kategorii wiekowej nagrody i wyróżnienia.

KLASY I-III

I m. – Katarzyna Preuszof kl. IIIa
II m. – Mateusz Iwanicki kl. IIa
III m. – Paula Łukawska kl. IIIb
Wyróżnienie: Lena Tupko kl. Ib
Helena Bednarczyk kl. IIa
Lena Wytrwał kl. IIa

KLASY IV-VI

I m. - Natalia Romanek kl. IVb
II m. – Hanna Bednarczyk kl. IVb
III m. – Luiza Żuromska kl. Va
Wyróżnienie: Dominik Chęsy kl. Va

KLASY VII-VIII

I m. – Dominika Radtke kl. VIIa
II m. – Ewa Ruśniak kl. VIIa
III m. – Jakub Gałęcki kl. VIIa

Wszystkim uczestnikom konkursu gratulujemy i dziękujemy za udział. Rozdanie nagród nastąpiło 20 grudnia 2024 roku podczas Gminnej Wigilii w amfiteatrze w Młynarach.

WYJEŹDŹAMY - SIĘ ROZWIJAMY

Klasy szóste aktywnie i kulturalnie

W czwartek 3 października uczniowie klas szóstych spędzili aktywnie i kulturalnie dzień podczas wyjazdu integracyjnego do Elbląga. Najpierw nasi szóstoklasiści odwiedzili Activity Park, gdzie mogli wyskakać stresi pierwszego miesiąca nauki i pouczyć się parkurowych ewolucji pod okiem instruktorów. Po trampolinowym szaleństwie, mogli się zrelaksować

i pośmiać podczas seansu komediowego w Multikinie.

Klasy 4 oraz 2 w muzeum w Elblągu

W dniu 10 października klasy czwarte, a 23 października klasy drugie wraz z wychowawcami wybrały się do Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu. W Muzeum oglądać można ciekawe ekspozycje pochodzące z dwóch stanowisk archeologicznych: Starego Miasta w Elblągu i dawnej osady handlowej Truso. Uczniowie mieli okazję uczestniczyć w ciekawej lekcji historii, zwiedzić podzamcze i obejrzeć ekspozycje elbląskiego rzemiosła: meble, puchary z cyny, biżuterię, narzędzia oraz poznać, jak żyli osadnicy. Wyjazdy cieszyły się dużym zainteresowaniem.

Klasy 1 w Parku Piekarczyk

Pełnoprawni uczniowie klas pierwszych po sľubowaniu pojechali uczcić przynależność społeczną do parku zabaw Piekarczyk w Elblągu. Mnóstwo atrakcji pozwoliło na świetną zabawę w gronie rówieśników.

Klasy I-III na spektaklu

8 listopada klasy 1-3 wzięły udział w spektaklu pt. „Baśnie Dalekiego Wschodu”, który odbył się w Elblągu. Baśniowa sceneria oraz barwne postacie przybliżyły dzieciom kulturę Dalekiego Wschodu a także panujące zwyczaje i obrzędy.

Klasa 3b w Kraskowie

Pod koniec października klasa 3b miała okazję poznać pracę hodowcy bydła mięsnego. Dzięki uprzejmości Państwa Młynarczyk uczniowie mogli zobaczyć, gdzie przebywają jak są karmione krowy mięsne. Dzieci miały przygotowany słodki poczęstunek, ognisko z kiełbaskami i tor przeszkód utworzony z balotów.

Teatr profilaktyczny

Uczniowie klas IV - VIII mieli okazję wziąć udział w przedstawieniach profilaktycznych realizujących program wychowawczo-profilaktyczny. Klasy IV - VI obejrzały spektakl „Talenty - Mieć czy Być” natomiast klasy VII - VIII spektakl „My Dzieci z dworca ZOO”. Bilety na obydwie spektakle sfinansowała Miejsko-Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, za co serdecznie dziękujemy.

Mikołajki klas 4

Klasa 4 a i 4 b spędziły Mikołajki poza szkołą. Dzieci wraz z opiekunami wybrały się

do kina w Pasłęku, na film pt. „List do Świętego Mikołaja”. To był bardzo udany dzień. 6 grudnia uczniowie przyszedli do szkoły ubrani na czerwono i w specjalnych nakryciach głowy. Tego dnia wszyscy byliśmy Mikołajami. Grom i zabawom nie było końca.)

Mikołajki klas 3

Klasa 3 w swojej mikołajkowej wędrowce po Młynarach odwiedziła również mamę naszego kolegi Borysa, panią Marię Tuszyńską w jej butik. Pani Maria opowiedziała o swojej pracy, co w niej lubi najbardziej, pokazała stworzony specjalnie dla dzieci kącik świąteczny i poczęstowała klasę mikołajkową niespodzianką. Kolejnym etapem była realizacja zaproszenia do Butiku Państwa Ewy i Zbigniewa Szablińskich, gdzie już w bramce przywitał uczniów Mikołaj razem ze swoim Skrzatem. Dzieci zostawiły pięknie, samodzielnie napisane listy do świętego Mikołaja a następnie otrzymały słodkie upominki. Sfotografowały się z Mikołajem, Skrzatem i pięknym dmuchanym Mikołajem.

Grupa teatralna Drabina z wizytą w teatrze

Grupa teatralna Drabina miała okazję obejrzeć niezwykle spektakl „Opowieść wigilijna” w Teatrze im. Aleksandra Sewruka w Elblągu. Historia Ebenezera Scrooge’a, opowiedziana w tak magicznej i poruszającej formie, wprowadziła wszystkich w świąteczny nastrój i przypomniła o sile dobroci, empatii i przemiany. Po spektaklu czekała jeszcze jedna niespodzianka – możliwość zrobienia pamiątkowego zdjęcia z aktorami! To była wyjątkowa chwila, pełna radości i zachwyty, która na długo pozostanie w pamięci uczniów. Serdecznie dziękujemy Teatrowi w Elblągu za tę niezwykłą podróż do świata literatury i sztuki oraz za otwartość na młodych widzów.

Urszula Białobrzaska

SP Młynary

NOWA FRAKCJA TEKSTYLIA

NOWE ZASADY SEGREGACJI TEKSTYLIA

Od początku 2025 roku w Polsce obowiązują nowe zasady dotyczące segregacji odpadów. W myśl przepisów dyrektywy 2008/98/WE zniszczone ubrania, buty oraz tekstylne elementy wyposażenia wnętrz nie mogą już trafiać do pojemników na odpady zmieszane. Celem tych zmian jest zmniejszenie ilości odpadów oraz promowanie ich ponownego wykorzystania w duchu recyklingu.

TEKSTYLIA, CZYLI CO?

- ✔ **ubrania**
Zniszczone ubrania, np. stare, podarte, nienadające się do naprawy
- ✔ **buty**
Zużyte buty w złym stanie, nieprzydatne do ponownego użycia
- ✔ **tekstylne elementy wyposażenia wnętrz, w tym:**
  - zużyte zasłony, firany,
  - stare koce, kołdry, poduszki,
  - uszkodzone dywany i wykładziny tekstylne,
  - nienadające się do użytku pościelę czy ręczniki

GDZIE MOŻEMY ODDAĆ TEKSTYLIA?

Każdy Mieszkaniec Gminy Młynary, który wnosi opłatę za odbiór odpadów ma możliwość korzystać z PSZOK-u. Zebrane tekstylia można zawieźć do PSZOK w Elblągu przy ul. Mazurskiej 42 – Zakład Utylizacji Odpadów w Elblągu.

W dniu 31.01.2025 r. organizujemy zbiórkę odpadów tekstylnych. Po wcześniejszym zgłoszeniu chęci oddania takich odpadów firma odbierająca odpady odbierze je od Państwa bezpośrednio spod domu.

Chęć oddania odpadów należy zgłosić do UMiG w Młynarach pod nr tel. 55 618 22 40 lub na adres e-mail: odpady@mlynary.pl do dnia 22.01.2025 r.

OD 1 STYCZNIA 2025 R., ZGODNIE Z UCHWAŁĄ NR VII/47/2024 RADY MIEJSKIEJ W MŁYNARACH Z DNIA 27 LISTOPADA 2024 R., ULEGA ZMIANIE WYSOKOŚĆ OPŁATY ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI.

Opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi uiszcza się do 15-ego dnia każdego miesiąca bez wezwania w kasie Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach lub przelewem na indywidualny rachunek bankowy.

Jeśli nie nastąpiła zmiana ilości osób zamieszkujących nieruchomość lub w przypadku nieruchomości niezamieszkałych nie nastąpiła zmiana ilości wytwarzanych odpadów **nie trzeba składać nowej deklaracji**. Nowa opłata będzie naliczana automatycznie dla wszystkich mieszkańców.

NIERUCHOMOŚCI ZAMIESZKAŁE

Ustala się stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za odpady komunalne zbierane w sposób selektywny w wysokości **30,00 zł za osobę miesięcznie**.

W przypadku domów jednorodzinnych i zgłoszonego kompostownika opłata za osobę wynosi 29,00 zł miesięcznie.

NIERUCHOMOŚCI NIEZAMIESZKAŁE

W przypadku nieruchomości, na której **nie zamieszkują mieszkańcy**, a powstają odpady komunalne, ustala się, dla odpadów zbieranych w sposób selektywny, stawkę opłaty za pojemnik na miesiąc:

- 1) w wysokości **22,00 zł** za jednorazowy odbiór pojemnika o pojemności 120 l,
- 2) w wysokości **44,00 zł** za jednorazowy odbiór pojemnika o pojemności 240 l,
- 3) w wysokości **202,00 zł** za jednorazowy odbiór pojemnika o pojemności 1100 l.

Więcej informacji można uzyskać w Urzędzie Miasta i Gminy w Młynarach, pokój nr 13, pod nr tel. 55 618 22 40 lub e-mail: odpady@mlynary.pl

Grupy Młodzieżowe: Sukcesy i nadzieje na przyszłość

Rok 2024 dla grup młodzieżowych Syreny Młynary obfitował w duże sukcesy we współzawodnictwie. W poprzednim, szesnastym numerze „Prosto z Młynar” wspominałem choćby o wygranych turniejach i sparingach, a niewiele ponad miesiąc po ukazaniu się kwartalnika jednym z najważniejszych osiągnięć naszej młodzieży był doskonały występ na turnieju Fair Play Cup w Gdańsku. Drużyna dotarła do samego finału, gdzie po emocjonującej walce ostatecznie zajęła drugie miejsce. Sukces ten tym bardziej cieszy, przez indywidualne osiągnięcie Franciszka Bisewskiego, który został najlepszym strzelcem turnieju. Świetny wynik w Gdańsku na tle mocnych rywali podkreśla wysoką jakość pracy trenera Dariusza Stelmacha z młodymi zawodnikami.

Sukcesy takie jak ten stanowią solidną podstawę do dalszego rozwoju młodych piłkarzy w Syrenie, którzy mogą stać się przyszłością klubu. Srebrni medaliści powrócili kilka dni później do Gdańska by obejrzeć zwycięski mecz żeńskiej reprezentacji piłkarek, dzięki zorganizowanemu przez Gminę Młynary wyjazdowi.

PIERWSZA DRUŻYNA: RUNDA JESIENNA ZA NAMI - ZNÓW CZAS POSZUKIWAŃ NOWEGO TRENERA

Dla seniorskiej drużyny zajęte po 13 kolejkach szóste miejsce to wynik całkiem przyzwoity. Oczywiście można było się pokusić o wyższą lokatę, biorąc pod uwagę typową przypadłość zespołu do pokonywania trudnych rywali, a „rozdawania” punktów tym najniżej uplasowanym. Z czterema zwycięstwami, pięcioma remisami i czterema porażkami na koncie,

Sport

pracy z grupami młodzieżowymi, a w tej chwili trwa intensywny proces poszukiwania nowego trenera dla drużyny seniorskiej. Decyzja w tej sprawie zapadnie w najbliższych dniach, aby drużyna mogła odpowiednio przygotować się do wiosennej części sezonu, planując nie tylko treningi, ale również sparingi.

ORGANIZACYJNIE WAŻNY MOMENT

Syrena stoi przed ważnymi wyzwaniami organizacyjnymi. W połowie lutego odbędzie się spotkanie sprawozdawczo-wyborcze, które będzie podsumowaniem dotychczasowej kadencji zarządu oraz wyborem nowych członków. To kluczowy moment dla klubu, który zadecyduje o kierunkach rozwoju na przyszłość. Zarząd może się jednak już wcześniej poszczycić sukcesami organizacyjnymi. Syrena drugi rok z rzędu utrzymała Zieloną Gwiazdkę PZPN – prestiżowy certyfikat, który potwierdza wysoką jakość pracy z młodzieżą. Zielona Gwiazdka to także gwarancja profesjonalizmu w treningach, wsparcia dla trenerów oraz pomoc w zarządzaniu szkołą piłkarską. To także zapewnienie bezpiecznego i inspirującego środowiska dla młodych piłkarzy, którzy w przyszłości mogą zasilić szeregi drużyny seniorskiej.

Adam Kołosowski

Czarno-Czerwoni mogą z optymizmem patrzeć na zapowiadany powrót na stadion przy Dworcowej 10, gdzie z pewnością będzie grało im się łatwiej. Bilans bramkowy 21-22 jest chyba jedynym kamyczkiem do ogródka Syreny, gdyż równy rok temu strzelonych bramek było prawie dwa razy więcej, aż 38. Wśród strzelców najwięcej bramek zdobył Krystian Kowzan (9), natomiast Dawid Jusiński zasłużył na wyróżnienie za swoją niesamowitą determinację, spędzając na boisku pełne 1170 minut.

Niestety, aktualnie drużyna boryka się z brakiem trenera. Dotychczasowy szkoleniowiec, Dariusz Stelmach, powrócił do

MŁODZI ADEPCI FUTBOLU POSZUKIWANI! DOŁĄCZ DO NASZEJ NOWEJ DRUŻYNY!

Jako posiadacze Zielonej Gwiazdki dla akademii piłkarskich pragniemy się rozwijać. W tym celu otwieramy kolejną grupę młodzieżową i chcemy serdecznie zaprosić do klubu chłopców i dziewczynki, którzy chcą bawić się i rozwijać psycho-ruchowo pod okiem certyfikowanego trenera.

Grupa:

Skrzat

Roczniki:

2018 i młodszy

Kontakt:

Trener Dariusz Stelmach:
604 409 848

CO SŁYCHAĆ W UKS DONA MŁYNARY

W piątek 13 grudnia i poniedziałek 16 grudnia UKS DONA zorganizował świąteczny turniej w grze 1 na 1 w piłkę nożną. Ponad 100 uczestników, 136 rozegranych pojedynków i 612 (!) strzelonych bramek. Mogliśmy obserwować duże zaangażowanie zawodników, wspaniałe indywidualne akcje oraz przepiękne gole. Wszystko w otoczeniu świątecznej atmosfery, kolęd i pastorałek oraz mikołajowych czapek, w które ubrani byli uczestnicy.

Klasyfikacja:

Dziewczeta kl. 1-3

1. Patrycja Kowzan
2. Zuzanna Rękawek
3. Hanna Dusza

Chłopcy kl. 1-3

1. Igor Dabkiewicz,
2. Dominik Sacharczuk
3. Aleksander Czuba

Dziewczeta kl. 4 - 6

1. Wiktoria Sacharczuk,

2. Maja Ludwinowicz

3. Lena Rusiecka

Chłopcy kl. 4-6

1. Miłosz Wieliczko,
2. Oliwier Wątroba
3. Nikodem Gny

Dziewczeta kl. 7-8

1. Daria Kozicińska
2. Wiktoria Krawiec
3. Julia Opalach

Chłopcy kl. 7-8

1. Szymon Bukin.
2. Dawid Taube
3. Piotr Sołowiej

Zwycięzcy otrzymali pamiątkowe puchary oraz nagrody rzeczowe. Nagrody wręczali Pani Renata Bednarczyk Burmistrz Miasta i Gminy Młynary, Pani Urszula Białobrzaska Dyrektor Szkoły Podstawowej w Młynarach oraz Pani Anna Romanek pracownik UMIG Młynary. Nikt nie wyszedł z pustymi rękoma, ponieważ na wszystkich czekały słodkie upominki. Atrakcją, która przyniosła sporo emocji, było loso-

wanie nagród wśród uczestników. Trzeba było mieć trochę szczęścia, żeby wylosować niespodziankę. Turniej jeden na jeden został głównie sfinansowany ze środków pochodzących z dotacji Gminy Młynary w ramach realizacji zadania publicznego pod tytułem Organizowanie na terenie gminy turniejów i festynów sportowo - rekreacyjnych - „Turniej piłki nożnej dla uczniów SP Młynary”. Fundatorem nagród byli również Nadleśnictwo Młynary oraz UKS DONA Młynary. Serdecznie dziękujemy za wsparcie!

Piotr Walczak

KCPU wspiera nasze środowisko i rekomenduje zwiększenie kompetencji pielęgniarek i położnych do planowania własnych działań profilaktycznych w obszarze profilaktyki uzależnień, www.kcpu.gov.pl

Krajowe Centrum
Przeciwdziałania Uzależnieniom

Profilaktyka pierwotna raka piersi. Wpływ alkoholu na ryzyko rozwoju tego nowotworu

Jeśli kobieta codziennie do obiadu wypija tylko jeden kieliszek wina, ryzyko zachorowania przez nią na raka piersi rośnie o 7–10% w porównaniu z niepijącą koleżanką. A to tylko kropla w morzu zagrożeń związanych z alkoholem.

dr n. med. ANNA SKRZYPZYK-OSTASZEWICZ
Wojskowy Instytut Medyczny-Państwowy Instytut Badawczy, Klinika Onkologii w Warszawie

Rak piersi to najczęstszy nowotwór złośliwy występujący u kobiet niezależnie od rasy czy pochodzenia etnicznego [1]. Powstaje z komórek gruczołu piersiowego – przewodów lub zrazików i pierwotnie rozwija się miejscowo w piersi, a jeśli nie zostanie wykryty i nie zostanie podjęte leczenie, dochodzi do rozwoju przerzutów – do regionalnych węzłów chłonnych i / lub do narządów wewnętrznych (na przykład do płuc, wątroby, kości i mózgu) [1].

Rak piersi co roku dopyka ponad 2 miliony kobiet na całym świecie, a w 2018 roku nowotwór ten przyczynił się do ponad 600 000 zgonów [1]. Według danych American Cancer Society zapadalność na raka piersi rocznie nieznacznie wzrasta (o 0,3%).

Czynnikami, które przyczyniają się do rozwoju tej choroby i można podzielić na dwie grupy: niemodyfikowalne i takie, które można zmienić. Do pierwszej grupy należą: wiek, płęć żeńska, uwarunkowania genetyczne, rasowe, etniczne, biomarkery immunologiczne, wczesna pierwsza mieszcizka i późna menopauza.

homonalna zwiększają ryzyko raka piersi [1]. Obecnie szacuje się, że na całym świecie ok. 100 mln kobiet stosuje doustną antykoncepcję. Ryzyko raka piersi wzrasta w miarę dłuższego stosowania terapii, ale bezwzględnie zwiększenie ryzyka jest

bardzo małe i uważa się, że korzystny wpływ doustnych środków antykoncepcyjnych przewyższa potencjalne działania niepożądane [4]. U większości kobiet ryzyko raka piersi w ciągu 5 lat jest niskie (< 3%) i uważa się dziś, że substytucyjna terapia hormonalna jest generalnie bezpieczną opcją leczenia zaburzeń związanych z menopauzą. Należy jednak uważać ją ostrożnie kobietom z grupy średniego ryzyka (3–6%) i nie należy w ogóle jej stosować u kobiet z wysokim ryzykiem raka piersi (> 6%) [5].

Metaanaliza profesora Poorolajala wskazała, że na ryzyko zachorowania na raka piersi wpływ ma także picie alkoholu. Alkoholem – pierwszy i najbardziej toksyczny metabolit etanolu, jest czynnikiem rakotwórczym dla człowieka i może powodować uszkodzenia DNA [1].

Alkohol jest najczęściej spożywanym środkiem pobudzającym na świecie i został on powiązany z występowaniem wielu nowotworów złośliwych – jany ustnej, krtani, przełyku, wątroby i trzustki, jelita grubego i piersi u kobiet. W Europie w 2016 roku było około 80 000 zgonów z powodu nowotworów spowodowanych spożyciem alkoholu. W 2017 roku spożycie alkoholu przyczyniło się do około 10% wszystkich zgonów z powodu raka piersi [6].

Picie alkoholu powoduje wzrost poziomu endogennych estrogenów, przyczyniając się m.in. w ten sposób do rozwoju raka piersi. Porównaźno, że spożycie alkoholu jest silnie powiązane z występowaniem raków piersi hormonozależnych [6].

Kobiety, które nadużywają alkoholu, częściej niż mężczyźni zapadają na poważne choroby wątroby. Pod wpływem alkoholu (także nikotyny) rośnie ilość estrogenów, a usunięcie nadmiaru tego hormonu to dodatkowy wysiłek dla wątroby, zwłaszcza

niewydolnej. Wystarczy jeden kieliszek wina dziennie, by spowodować podwyższenie poziomu hormonów. Ryzyko zachorowania na raka piersi rośnie więc nawet przy niewielkich ilościach tej używki.

Zaleca się więc, by zdrowe kobiety nie piły więcej niż jedną porcję (10–12 g czystego alkoholu) dziennie. U kobiety, która codziennie do obiadu wypija tylko jeden kieliszek wina, ryzyko zachorowania na raka piersi jest o 7–10% większe niż u całkowicie abstynentki. Jednocześnie z badań prowadzonych na grupie kobiet leczonych z raka piersi jasno wynika, że nie powinny one pić w ogóle – nawet choroby najczęściej występował u tych kobiet, które piły nawet jeden kieliszek alkoholu dziennie. Podobne zalecenia dotyczą młodych kobiet, których najbliższe krewnie miały zdiagnozowaną zmianę nowotworową w piersi – sam fakt obciążonego wywiadu rodzinnego dwukrotnie zwiększa ryzyko zachorowania, a alkohol podwyższa je jeszcze bardziej. Wystarczy bardzo umiarkowane picie, to znaczy 3–6 drinków w tygodniu, aby zmniejszyć proces nowotworowy. Kobiety, które już są zagrożone rakiem piersi z innych przyczyn, powinny więc zrezygnować z alkoholu całkowicie.

Jedynie 5–10% wszystkich przypadków 5–10% wszystkich przypadków 5–10% jest związanych z zaburzeniami genetycznymi, nato-

miast pozostałe 90–95% ma związek z czynnikami środowiskowymi i stylem życia. Istotnym elementem współczesnej medycyny jest więc ukierunkowanie się na zwiększenie efektywności profilaktyki zdrowotnej poprzez skupienie się na profilaktyce pierwotnej raka piersi – na optymalnych modyfikacjach zidentyfikowanych i potwierdzonych naukowo czynników ryzyka rozwoju tej wciąż niechlubnie królującej w onkologii kobiecej choroby [3].

Pismnictwo:

1. Poorolajal J. i wsp. *Factors for the Primary Prevention of Breast Cancer: A Meta-Analysis of Prospective Cohort Studies*. J Res Health Sci 2021 Summer; 21(3): e00520; doi: 10.34172/jrhs.2021.57.
2. Krajowy Rejestr Nowotworów: <https://onkologia.org.pl/nowo-twor-piersi-u-kobiet-czym-jest>
3. Kolak A. i wsp. *Primary and secondary prevention of breast cancer*. Annals of Agricultural and Environmental Medicine 2017; 24(4): 549–553.
4. Nagykubai T., Landherr L. *Megay Onkol* 2018; 12: 62(4): 258–263.
5. Rozenberg S. i wsp. *Best Pract Res Clin Endocrinol Metab*, 2021; 35(6): 101577.
6. Starek Świechowicz B. i wsp. *Alcohol and breast cancer*. Pharmacological Reports 2023; 75: 69–84. <https://onkologia.org.pl/alkohol>

DZIAŁANIE PRZECIWNOWOTWOROWE

Profesor Poorolajal zwrócił także uwagę na przeciwnowotworowe działanie owoców i warzyw. Wystarczające spożycie owoców i warzyw oraz właściwa aktywność fizyczna są najbliższymi czynnikami chroniącymi przed tym nowotworem.

Przeciwnowotworowe działanie zawartych w owocach i warzywach witamin, zwłaszcza witaminy C beta-karotenu, neutralizuje reaktywne wolne rodniki tlenowe, które powodują uszkodzenia DNA [1].

Wyniki tego samego opracowania potwierdziły również, że wiasciwa aktywność fizyczna znacząco zmniejsza ryzyko raka piersi. Wydaje się, że przejściowa kwasica ogdnoustrojowa wywołana wysiłkiem fizycznym zmienia mikrośrodkowość nowotworów in situ, a powtarzające się epizody przejściowej kwasicy w organizmie zakłócają krytyczne etapy ewolucji nowotworu [1]. Umiarkowane i energiczne ćwiczenia zmniejszają ryzyko wystąpienia raka piersi o około 10–25% w porównaniu z brakiem aktywności fizycznej. W profilaktyce zachorowań na nowotwory zaleca się więc co najmniej 30 minut umiarkowanej aktywności fizycznej codziennie (np. szybki spacer) oraz ograniczenie siedzącego trybu życia [3].